

Utorak, 2. jul 2002.
Svedok Wolfgang Petrič (Wolfgang Petritsch)

Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ja razumem da postoje neki razlozi zbog kojih apsolutno želite da znate šta se događalo u vašem odsustvu. Postoje transkripti. Vi ćete da imate kopije i tako ćete da znate šta se dešavalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da. Prvo i najvažnije, mislim da zasedanje u mom odsustvu ni na koji način nije korektno, posebno ako se diskutuje o mojim pravima, onda je to pogrešno, zato što je moje prisustvo povremeno tokom takvih zasedanja. Zato ja imam primedbe. Drugo, u vezi sa činjenicom koja se tiče ispitivanja mog zdravstvenog stanja, ja hoću da kažem da nemam primedbe u vezi sa zatvorskim lekarom. On se ponaša korektno i profesionalno. Ističem da nisam tražio bilo kakvu vrstu ispitivanja mog zdravstvenog stanja. Ne želim da stvaram iluziju da meni nešto treba i da nešto tražim od vas. Neću prihvatiti nikakvu vrstu medicinskog ispitivanja od strane lekara ili bilo kakve komisije, ako moj doktor koji me par godina prati ne bude prisutan u toj komisiji. Treće, želim da kažem da predlog sa druge strane o svedočenju devet svedoka pod Pravilom 92bis, kategorički se suprotstavljam tome. Ja podsećam da ste vi lično presudili da svi svedoci, čak i po Pravilu 92bis, biće izloženi unakrsnom ispitivanju. 11. marta 2002. godine u ovom transkriptu, na strani 1.964, red 16, to je bila precizno vaša odluka. A 17. aprila 2002. godine, u transkriptu, strana 3360...

SUDIJA MEJ: Ja ću da vas prekinem zato što smo odlučili da odluku donesemo tek kada svaki svedok bude dao iskaz. Dakle, evo šta ćemo da uradimo. Saslušaćemo drugog svedoka o istoj stvari. Mi ćemo, dakle, tada da odlučimo da li će dokazni materijal biti prihvaćen po Pravilu 92bis. Tada ćemo vama da dozvolimo da se izjasnite i da nam se obratite po tom pitanju. Dakle, u ovom momentu to nije pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dakle, ovo neću sada da vam prezentujem. U vezi sa principom koji se odnosi na 92bis proceduru, želim da vas podsetim da ste 17.aprila, rekli ste precizno baš to "kada bude bilo ispitivanje 92bis svedoka, meni ćete dozvoliti čitav sat, a drugoj strani pet minuta, zato što imaju pisanu izjavu". U praksi se događa obrnuto. Druga strana ima nelimitirano vreme, a čak kad je jedan sat meni dozvoljen, onda se on skraćuje na 45 minuta, mada vi znate da unakrsno ispitivanje može trajati od 10 minuta do 10 časova, ako je potrebno. Ono može biti skraćeno, u slučaju da to bude vaša lična odluka o tom konkretnom slučaju. Treća stvar koju bih napomenuo, da ovaj izveštaj meni nije bio dostavljen. Na primer ekspertska izveštaja uopšte nije bio dostavljen, a delom je bio dat na engleskom jeziku. A vi jako dobro znate da ja ispitujem unakrsno sve eksperte. U eksperskim izveštajima sve je samo na engleskom. Za vojnog eksperta nema uopšte izveštaj ni o čemu. Za demografskog eksperta nismo našli nikakav izveštaj, kao ni za MUP eksperta. Što se tiče eksperta za ustavno i krivično pravo, ekspert je Srđa Popović i kao što se ovde vidi, nema nikakve izjave. Dodao bih da ja imam primedbe na izjave svedoka iz Srbije. Data mi je izjava na engleskom jeziku, K-33, nije bilo nikakve izjave, kao ni svedoci K-37, K-8, K-39. K-45, mada je Srbin, ja imam izjavu samo na engleskom. Dragan Karleuša koji je srpski svedok i dao je izjavu na srpskom, ja je imam samo na engleskom. Radojković takođe samo na engleskom. R-3, ja nemam nikakvih izjava, R-4, R-5, R-6 i R-7, nema izjava. Mislim da ovome nije potreban nikakav dodatan komentar. Dodatno, ja bih želeo da sa njima diskutujem o...

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Naglašavam sledeće: nekoliko puta sam tražio da se odluči i da se prosledi pismeno i da neko ko je dužan da obelodani pismene izjave i dostavi razotkrivene informacije. Sa druge strane, video sam da je bila dugačka diskusija u vezi sa Pravilom 70, za koje se pretpostavlja da štiti čak i regularne svedoke Tužilaštva od pružanja informacija, tako da se ti svedoci ne mogu smatrati dobrodošlim ovde. Zbog toga smatram da bilo koja sudnica, bilo gde na svetu mora da se pobrine da se pre svega drži istine. Svi ovi zahtevi su suprotni tome. Zahtevam da informacije budu razotkrivene. Kao zahtev druge strane, imamo zahteve da se neki svedoci oslobode dužnosti da odgovaraju na izvesna pitanja i to je osnovno i principijalno pitanje...

SUDIJA MEJ: Do petka ćemo i do toga da stignemo. Nema potrebe da nam se sada obraćate u vezi toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo jedna stvar, hoću da prigovorim jer sam čuo da razgovarate o kažnjavanju svedoka K-12 zato što nije hteo da svedoči. Ja hoću da vas podsetim o postojanju Deklaracije protiv torture (Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) koja je usvojena od Ujedinjenih nacija (United Nations).

SUDIJA MEJ: Ovo je irelevantno za vas. To nema apsolutno nikakve veze sa vama. Pokušaj primenjivanja je pokušaj koji ne znači ništa na relaciji između vas, Suda i svedoka. Gospodine Najš (Nice), ima li ikakvog razloga da se to poteže? Ne? Bilo vam je dozvoljeno da se time bavite dugo vremena. Sada je to irelevantna stvar. Da, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJŠ: Časni Sude, samo par stavki proizilazi iz onoga šta je optuženi rekao. U vezi sa svedokom K-33 sada smo već dva dana u zaostatku i uz svo poštovanje njegovog materijala, objasniću krajem dana. Sud ima listu svedoka koja naravno mora da bude

preispitana u vezi sa činjenicom da imamo dve nedelje i da nećemo da budemo u mogućnosti da zasedamo. Ja ne vidim nikakav napredak, ako imamo ispunjenu dnevnu satnicu, ali posmatrajući unapred, za period između 26. jula, najbolje je uzeti petak, jer tada možemo da ispunimo vreme svedocima, kao što će da bude učinjeno.

SUDIJA MEJ: Hoćete li nam dati do znanja čime ćete dalje da se bavite?

TUŽILAC NAJS: Upozorio bih Pretresno veće na dve stvari koje se nisu pojavljivale na listi. Merovci (Adnan Merovci) je morao da se vrati na kratko zbog trake. Optuženi će morati da nam obezbedi kasetu. Ja imam ovde kopiju, van svih izvora. Hendri (Ian Robert Hendrie) nije bio unakrsno ispitivan, obzirom na sugestiju da su fotografije koje je snimio navodno bile nameštene. Mogao bih da se bavim time posredno, ali mislim da je bolje to obnoviti dok je još sveže svima u sećanju. Tražiću da ga uvrste na listu, jer sada nije na listi. Najzad, Pretresno veće se seća da je bio svedok po imenu Jemini (Agim Jemini) koji je dao čitav izveštaj o onome šta je čuo iz zgrade gde je bio, preko radio kontakta između vojnika u susednoj zgradi. On je unakrsno ispitivan zbog tačnosti i poštenja iskaza. Osoba koja je bila sa njime u društvu i skrivanju bila je, takođe, kontaktirana pre nego što je otišao. Postojala je izjava, postojala je aplikacija u pisanoj formi koja mu je pomagala pri iskazu, dakle čak tri dodatne verzije. Što se tiče Sandre Mičel (Sandra Mitchell), prosuđivaćemo o njenoj poziciji. Ona je svrstana za četvrtak i bili bismo zahvalni da nešto saznamo u vezi sa njeom. Ona je trenutno u Hagu (The Hague), da ne bismo imali problema sa vremenom, trebalo bi da dobijemo podatke o njoj, ako možemo. Mislim da Piter de la Bilier (Peter de la Billiere) može da zahteva skraćenje, ako je već svrstan na listu. Gospodin Rajnefeld (Ryneveld) će da preuzme sledećeg svedoka koji je substitucijalni svedok, gospodin Petrič (Wolfgang Petritsch).

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, nema potrebe da komentarišete o onome šta je Tužilaštvo reklo. To je jednostavno bilo da se informiše Pretresno veće o tekućoj poziciji. Nema potrebe da komentarišete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nema komentara, ovo je prigovor. Gospodine Mej (May), hoćete mi dozvoliti da dam prigovor, mislim hoćete mi držati uključen mikrofoni? Ja se suprotstavljam ovom skraćenom periodu, u okviru deset dana postalo je pravilo pre nego u okviru 30 dana. Vi ovde proklamujete moja navodna prava i branite mene lično. To bi bio onda dovoljan razlog da proširite krajnji rok, a ne da ga skratite. Čuo sam Sandra Mičel neće doći u četvrtak, ja nemam ni jednu njenu izjavu, ništa mi nije bilo dato.

SUDIJA MEJ: Dozvolite da pogledamo. Molim višeg pravog saradnika da dođe.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Prva stvar koja se pojavila je saslušavanje u odsustvu optuženog. Pozicija je ova: ako dođe vreme i iz nekog razloga optuženi bude odsutan dugo vremena, to postaje osnovno za Sud koji mora da nastavi da se bavi administrativnim razlozima, čak i u odsustvu optuženog. Sledeće pitanje je vaš zahtev da se dozvoli vašem ličnom doktoru da bude prisutan tokom pregleda i taj zahtev ćemo razmotriti tokom narednog saslušanja. Naredno pitanje je vaša konstatacija da je unakrsno ispitivanje za vas isuviše kratko. Pretresno veće ima nezavisnu moć da limitira vreme potrebno za neke delove saslušanja od interesa za pravedno suđenje. Nije tačno da se vreme Suda troši na irelevantne stvari. Možemo da kažemo da smo primetili da od 70 svedoka samo su dva ili tri unakrsno ispitivana u okviru predviđenog vremena, za ostale primećujemo da smo morali da vas ograničavamo vremenski kako bismo došli što pre do zaključka i kako bi se pridržavali elemenata fer suđenja i obezbedili sve elemente pravednog suđenja. Vaša sledeća žalba je u vezi sa nepostojanjem izvesnih izjava na BHS jezicima i neposto-

janjem ekspertskih izveštaja na tim jezicima. U vezi sa tim naložio bih Tužilaštvu da se pozabavi ovim pitanjem, a vas bih molio da im dostavite raspored svih konkretnih nedostajućih mesta, gde fale delovi i koji delovi fale. Sada, režim u Tribunalu je takav da taj deo dobijanja dokumenata zavisi od relevantnog sudije ili Pretresnog veća. To pravilo je Pravilo 54bis, na koje vam skrećem pažnju. Videćete kako je režim postavljen i videćete da sve šta se radi mora da bude i pisano dostavljeno. U Pravilniku (Rules of Procedure and Evidence) imate objašnjen svaki korak koji treba da uradite da biste dobili pomoć. Neću više da objašnjavam režim. On je objavljen u Pravilniku i možete da ga pročitate. Hajdemo da pređemo na svedoka, molim vas.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, dok svedok ne dođe, hteo bih da kažem u vezi sa tim da je većina otkrivenih informacija već u kolumni na desnoj strani ovoga dokumenta. Ma koliko daleko bila Sandra Mičel, broj 7, sve što se tiče nje, ja ću da sakupim na BHS prevodu i to mora da bude dostavljeno što je pre moguće, do 27. juna.

SUDIJA MEJ: 20...

TUŽILAC NAJS: 27. juna. Mi smo zahvalni što je doneta odluka da ona ipak bude po Pravilu 92bis, zato što smo već preduzeli odgovarajuće dogovore.

SUDIJA MEJ: Dobro, razmotrićemo to.

TUŽILAC RAJNEFELD: Tužilaštvo poziva ambasadora Volfganga Petriča.

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK PETRIČ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ambasadore Petriču, koliko sam shvatio, vi ste trenutno stalni predstavnik Austrije (Austria) u Ujedinjenim Nacijama i Svetskoj trgovinskoj organizaciji (World Trade Organisation) u Ženevi (Geneva), je li tako?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je takođe tačno da ste između avgusta 1999. i maja 2002. godine vi bili Visoki predstavnik (High Representative) međunarodne zajednice za Bosnu i Hercegovinu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada ste vi završili svoj mandat, to mesto je onda preuzeo lord Ešdaun (Lord Paddy Ashdown), da li je to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, koliko sam shvatio, vi ste autor jednog određenog broja knjiga od kojih se jedna odnosi na istoriju Kosova do 24. marta 1999. godine, a naslov te knjige je "Kosovo, mitovi, datumi i činjenice" (Kosovo-Kosova, Mythen, Daten, Fakten)?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ambasadore Petriču, dok ste bili ambasador Austrije u bivšoj Jugoslaviji, prvo biste, u stvari, mogli da nam kažete da li vi jeste bili ambasador Austrije u bivšoj Jugoslaviji i da nam kažete datume?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, bio sam ambasador od septembra 1997. do jula ili avgusta 1999. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi u neko doba postali Specijalni izaslanik Evropske unije za Kosovo (EU Special Envoy for Kosovo)?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da i to je tačno, a datumi su od oktobra 1998. do jula 1999. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dok ste bili na toj funkciji, gospodine, da li ste imali prilike da budete glavni pregovarač Evropske unije (European Union) na pregovorima u Rambujeu (Rambouillet)?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, mene je, u stvari, postavila Kontakt grupa (Contact Group) da budem jedan od tri glavna pregovarača, zajedno sa Krisom Hilom (Christopher Hill) iz Amerike (United States of America) i Borisom Majorskim (Boris Major) iz Ruske Federacije (Russian Federation).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li da nam kažete, gospodine, o čemu se radilo na pregovorima u Rambujeu i kada su oni održani?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pregovori u Rambujeu su počeli 6. februara i to je bila inicijativa koju je preduzela Kontakt grupa, to jest šest nacija: Sjedinjene Američke Države, Ruska Federacija, kao i četiri evropske zemlje kao što su Nemačka (Germany), Francuska (France), Italija (Italy) i Velika Britanija (Great Britain). I oni su pozvali dve strane, jugoslovensku stranu i stranu kosovskih Albanaca da se sastanu u Rambujeu, u blizini Pariza (Paris), da nađu miroljubivo rešenje za kosovski sukob.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Mislim da ste rekli da je to počelo 6. februara?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je počelo 6. februara, a završilo se 23. februara u Rambujeu, a onda su razgovori nastavljeni nakon jedne pauze od skoro tri nedelje, 15. marta u Parizu u Centru Kleber (Centre Kleber) i trajali su do 19. marta.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I da bi bilo sve jasno u zapisniku, kažite nam o kojoj se godini radi?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je bilo 1999. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, vratićemo se na Rambuje, ali želim samo da vas pitam sledeće. Tokom vašeg mandata, da li ste se vi sastajali sa optuženim u ovom predmetu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Imao sam nekoliko sastanaka tokom svog boravka u Beogradu u svojstvu ambasadora Austrije, a potom i u svojstvu specijalnog izaslanika Evropske unije, a, takođe u vreme kosovske krize od jula 1998. do decembra 1998. godine. Austrija je, takođe, bila na mestu predsedavajućeg Evropske unije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. I pored vaših sastanaka sa gospodinom Miloševićem, da li ste se vi sastajali sa članovima njegovog neposrednog tima ili sa višim pravnim savetnicima, političkim savetnicima?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, ja sam imao mnogo više sastanaka sa njegovim savetnicima nego sa optuženim. Zamenik premijera, gospodin Nikola Šainović koji je bio Miloševićev čovek za Kosovo, možemo tako da kažemo. Gospodin Šainović je očigledno bio potpredsednik Vlade Savezne Republike Jugoslavije. Isto tako, imao sam sa Bojanom Bugarčićem, koji je bio savetnik za inostrane poslove predsednika Miloševića.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tokom vaših kontakata sa optuženim i sa ostalima koje ste vi spomenuli, da li ste vi stekli bilo kakav utisak u vezi sa tim ko je bio glavni, ako je bilo ko bio glavni?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa mogu to da kažem ovako. Kada sam ja stigao tamo, ja sam, naravno, imao jako mnogo informacija o situaciji u Saveznoj Republici Jugoslaviji i sve je nedvosmisleno ukazivalo na to da je jedina osoba bila ta koja je diktirala sve, da to tako kažemo, a to je bio gospodin Milošević, prvo kao predsednik Srbije, a onda kao predsednik Jugoslavije. Ja sam u početku

bio skeptičan, ali tokom svog rada počeo sam da shvatam da je to stvarno bilo tako. Za mene je bilo dosta važno to kada je gospodin Milošević postao predsednik Jugoslavije, a to je mnogo, kako da kažem, formalno mnogo manje uticajan položaj. On je bez obzira na to ostao politička figura broj jedan, neosporeni vođa Jugoslavije. To bi tako moglo da se kaže i to je tokom sastanaka koje sam ja imao, postalo vrlo jasno na sastancima, naročito sa njegovim savetnicima, gospodinom Šainovićem ili ministrom inostranih poslova, gospodinom Jovanovićem i mnogim drugima. Sve je ukazivalo na to da je on imao konačnu reč, bez obzira na razlike u ovlašćenjima koja je ranije imao tadašnji predsednik Milošević.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ja sam vas pitao za vaš utisak. Kasnije ću da tražim neke primere koji će možda moći da potkrepe taj vaš utisak. Ali želim sada da vas pitam da li je bilo šta se desilo u Rambujeu, što bi vam pomoglo da osnažite taj vaš utisak?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, Rambuje je bio interesantan po promeni mišljenja u odnosu na prihvatanje poziva da jugoslovenska strana dođe u Rambuje, zato što je gospodin Milošević stalno naglašavao da je to srpski problem i da njim treba da se bave srpske vlasti, ne toliko čak ni jugoslovenske vlasti, već srpske vlasti, da se radi o unutrašnjem problemu i da se on mora rešavati unutar Srbije. Naravno, druga strana, tu se radilo o teroristima, prema tome, nije se smatralo da su oni partneri u mirovnim pregovorima. Ja sada govorim o OVK (UČK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) posebno. Prihvatajući poziv da se bavi tim pitanjem izvan Srbije prvo, a drugo uz međunarodno posredstvo, a treće prihvatajući OVK kao deo ove druge strane, kosovsko-albanske strane, to je, naravno, bio, to se razlikovalo od izrečene politike tako da je tu odluku onda doneo predsednik, gospodin Milošević, predsednik Jugoslavije, bez obzira na činjenicu da se to smatralo srpskim unutrašnjim pitanjem, tako da je to za mene tada, naravno, bio jedan znak koji je ukazivao na nadu da će se moći doći do miroljubivog rešenja kosovske krize.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se bilo šta desilo kada je već počeo proces u Rambujeu, da li ste vi приметили, saznali ili da li vam je rečeno još nešto što je potkrepilo taj vaš stav?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Druga stvar za koju sam smatrao da je vrlo važna je sledeća. Delegacija koja je poslata u Rambuje je delegacija koja je meseci pre toga već pregovarala sa Kris Hilom, a onda sam se ja priključio Krisu Hilu kao specijalni izaslanik Evropske unije tokom faze "šatl diplomatije" (shatle diplomacy) između Prištine (Prishtine) i Beograda kada smo iznosili predloge za sporazum i išli za njima iz jednog grada u drugi. Ti ljudi sa kojima smo mi kontaktirali u tom periodu "šatl diplomatije" u leto, jesen i zimu 1998. godine, isti ti ljudi su bili jako dobro upoznati, jako dobri stručnjaci sa jugoslovenske strane, oni su došli u Rambuje. I to je za mene ponovo, sa jedne strane bio pozitivan znak utoliko što smo onda znali da su oni do najsitnijih detalja bili upoznati sa svim problemima i pitanjima, kao i sa nerešenim pitanjima ovog kompleksnog pitanja, tako da je to bilo jako dobro. S druge strane, međutim, ja sam takođe shvatio da, bez obzira na odsustvo gospodina Miloševića, konačna politička odluka biće doneta od strane gospodina Miloševića. U to vreme je već kritikovano to da bez Miloševića neće doći do sporazuma, neće biti moguće doći do sporazuma, da on mora da bude tamo i to je, naravno, upoređeno sa Dejtonom (Dayton). A kao što se sećate, u Dejtonu je gospodin Milošević predstavljao srpsku stranu u tim pregovorima i jugoslovensku stranu. Tada je već bilo jasno da, uz moderna sredstva komunikacije koja su bila ključna u Rambujeu, bilo je moguće, u bilo koje doba u ključnim fazama dobiti odobrenje ili zeleno svetlo iz Beograda, da tako kažemo, tako da ja tada nisam bio mnogo zabrinut zbog toga. Šta više, bilo je dosta intenzivnih i trajnih komunikacija između Rambujea i Beograda. Takođe je, naravno, došlo do poseta i ja se sećam jasno jedne posete gospodina Šainovića, možda je bilo čak i dve takve posete gospodina Šainovića Beogradu. Iznad svega, meni su pregovarači nekoliko puta rekli da mi ne možemo da odlučimo o nečemu tu, na licu mesta i moramo da pitamo i onda je pomenuto da treba da se pita gospodin Milošević, predsednik Milošević da li je to moguće ili nije moguće.

Tako da je tu postojao jedan jasan obrazac da mandat jesu imali pregovarači kao i ekspertiza, ali, na kraju, politička odluka da li će se prihvatiti bilo kakav sporazum je, u stvari, bila na gospodinu Miloševiću, na predsedniku Miloševiću.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala vam. Dva komentara: prevodioci moraju da nas prate tako da ću ja onda da pravim pauzu između pitanja i vašeg odgovora, a i vas ću, takođe, da zamolim da mislite na prevodioce dok dajete svoj odgovor. Da vidimo da li sam ja ovo sve pravilno shvatio? Mislim da ste bili vrlo jasni o ekspertizi o pregovaračima i činjenici da će morati da se konsultuju sa gospodinom Miloševićem u neko doba. Kad kažete "za vreme Rambujea", da li govorite o periodu dok su trajali pregovori i da bi se onda napravila pauza u sred pregovora i da bi, bilo putem telefona ili tako što bi otišli u Beograd, onda bi se konsultovali sa gospodinom Miloševićem? Da li ste to mislili?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A ko je to radio?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Teško mi je da odgovorim na to, ali definitivno gospodin Šainović je bio jedna od osoba, a on je bio politički vođa pregovaračkog tima, iako je formalni vođa ili predsedavajući bio profesor Ratko Marković, zamenik predsednika Vlade i jedan vrlo cenjeni pravni naučnik. I, ako se tačno sećam, on je učestvovao u pisanju srpskog Ustava, tako da je on neposredno učestvovao u finisama bilo kog diskutovanog pitanja. Ko još? Ne sećam se ko je još bio tu, ali ispostavilo se i bilo je veoma jasno da je bilo redovnih kontakata. Kasnije, oko 11. februara, stigao je gospodin Milutinović, srpski predsednik. On je boravio u Parizu i on je bio kao neformalna tačka kontakta za jugoslovensku i srpsku delegaciju u Rambujeu. On je, takođe, povremeno navraćao i onda se sve više i više angažovao i počeo da učestvuje na političkom nivou, isto tako u kontaktima sa ministrima inostranih poslova Kontakt grupe koji su, na određeni način, nadzirali ove pregovore. Zaboravio sam da pomenem da su britanski i francu-

ski ministri inostranih poslova bili domaćini, zajednički domaćini konferencije u Rambujeu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, ranije tokom vašeg iskaza, rekli ste pred ovim Sudom, da je bilo nekih stvari koje ste vi videli, koje su bili pozitivni znaci da postoji nekakva nada da će Rambuje uspjeti. Jedna stvar koju ste spomenuli je to što je gospodin Milošević odobrio pregovore i učesnike tih pregovora. Kada je počeo proces Rambujea, možete li da kažete Sudu o tome kakav je bio vaš utisak o stavu srpske delegacije u početnoj fazi Rambujea?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Sama činjenica da je Jugoslavija prihvatila taj poziv, bilo je vrlo jasno da su oni bili svesni da je ova nova faza nešto šta će morati da se okonča u smeru koji bi pratio primer Dejtonskog sporazuma (Dayton Accord). I veliki broj onih koji su učestvovali u tom procesu iz Beograda su, takođe, učestvovali u Dejtonu tako da je, naravno, njima bilo jasno da bi se sporazum u Rambujeu sastojao iz dva dela – civilno-političkog dela, kao i vojnog dela, da bi moglo da se obezbedi sprovođenje tog civilnog dela sporazuma tako da je ta dejtonska formula, u stvari, bila tema pregovora, to jest razgovora koji su prethodili Rambujeu i, naravno, onda i u samom Rambujeu, isto tako.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta ste primetili u odnosu na srpski pregovarački tim i tim iz SRJ u početnim fazama pregovora?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Nama je, u suštini, rečeno da oni imaju mandat da pregovaraju o političkom delu, to jest o Ustavu, o političkoj strukturi i tako dalje. I na samom početku je bilo jasno da mora da dođe do rešenja koje bi dovelo do značajne autonomije za Kosovo. To je jednoglasno izraženo i to je podržavala Kontakt grupa, to je u suštini bio okvir za pregovore. Uz poziv, dve strane su, takođe, primile ono šta se nazivalo osnovni elementi, to jest osnovni principi sporazuma koji je trebalo da se sklopi. Bilo je opštih elemenata o upravi na Kosovu, o pravosudnim, izvršnim i sudskim organima, bilo je jedno poglavlje o ljudskim pravima,

takođe se govorilo i o implementaciji gde je jasno rečeno da su to principi i da sporazum mora da se sklopi u skladu sa ovim principima. O principima se nije moglo diskutovati, oni nisu bili otvorena pitanja za raspravu i obe strane su se složile da to koriste kao osnov i da nastave dalje odande gde se stalo u fazi "šatl diplomatije". U periodu Rambujea, imali smo šestu ili sedmu revidiranu verziju predloga sporazuma, znači to smo već imali. Znači, ono šta ja želim da kažem je sledeće: bilo je jasno i jednoj i drugoj strani koji je okvir. Nije bilo govora o nezavisnosti već o značajnom stepenu autonomije s jedne strane i s druge strane, bili su vrlo jasno izraženi principi koji bi rukovodili sudski, pravosudni sistem, politički sistem koji bi upravljao ljudskim pravima i tako dalje. Tako da je to bio jedan vrlo sistematski pristup i mnogo smo naučili u Dejtonu što se tiče međunarodnih pregovarača, a isto tako i jugoslovenska strana naročito. I onda je to počelo i krenulo se sa tim procesom. Na početku, jugoslovenska strana, srpska strana je jasno izrazila da oni imaju volju i mandat da razgovaraju o političkom delu osnovnog sporazuma. I to je bilo u redu sa nama, zato što smo mi hteli da prvo dođe do sporazuma koji bi sadržavao sve nijanse o kom stepenu autonomije bi se radilo, kako bi to konkretno izgledalo u praksi u različitim upravnim i administrativnim telima i tako dalje. A onda je postojala i vojna implementacija, deo koji bi se ticao vojne implementacije, a on je vrlo ograničen, u stvari u onome o čemu može da se sklopi sporazum jer, naravno, sve to prizlazi iz civilnog dela, šta je, u stvari, potrebno da bi se sve to sprovelo, koliko trupa i šta je potrebno da bi se sporazum sproveo. Znači, to je tehničko pitanje o kome su odlučivali oni koji bi dali, koji bi obezbedili međunarodno vojno prisustvo tamo. Tako da to nije bio deo svega od samog početka, ali je bio jedan metodološki i sistematski pristup koji bi došao na samom kraju. Ali od samog početka smo mi bili ubeđeni, a bilo je i dosta razgovora i pre Rambujea, da sledimo dejtonski model, a sve strane znaju u suštini šta to znači. Prema tome, nije bilo potrebno mnogo pregovora, niti je to nešto šta je zahtevano.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da se zaustavimo ovde, da ne bismo zalazili u detalje samih pregovora. Moje sledeće pitanje je više usmereno pitanje, imajući u vidu pozadinu svega i onoga šta ste se nadali da ćete da postignete: da li ste vi, po vašem mišljenju, smatrali da je došlo do nekakvog napretka u smislu pozitivnog rešenja tokom početnih faza, na primer između 10. i 14. februara 1998. godine?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Na početku je bilo jako teško. Recimo 7, 8. i 9. februara je bilo teško. Obe strane su, bilo im je teško, strana kosovskih Albanaca je tek trebala da se organizuje. Oni su bili duboko podeljeni. Jedna strana je podržavala Rugovu (Ibrahim Rugova), a druga je podržavala OVK, tako da su oni morali prvo da nađu okvir pregovora koji bi onda dao njima jedan odgovarajući pregovarački tim, a to njima nije bilo lako. U to vreme jugoslovenska strana je, takođe, shvatila da kosovska strana ima problema i onda je došlo do nekoliko incidenata koji su mogli da ometaju same pregovore, tako da je to bila vrlo napeta situacija, međutim kad su se stvari pokrenule sa obe strane, onda je došlo do jedne konstruktivne faze na jugoslovenskoj strani. Stvar su od političara preuzeli veštaci koji su pregovarali, onda su došli do nekih kompromisnih rešenja, predloga koji bi se onda prosledili albanskoj strani, onda bi kosovski Albanci odgovorili i tako dalje, tako da je to bila pregovaračka situacija kojoj smo se mi i nadali. I to je funkcionisalo do jednog određenog stepena i bilo je jasno, naravno, albanska strana, oni nisu bili zainteresovani za političko rešenje, oni su hteli nezavisnost, a ne značajni stepen autonomije. Ali ono šta su oni želeli je NATO na Kosovu. S druge strane, jugoslovenska strana nije htela da NATO dođe na Kosovo, ali su hteli značajan stepen autonomije, što je manje moguće, ali ipak autonomiju. Onda je postalo jasno, očigledno obema stranama kao i pregovaračima i široj grupi međunarodnih učesnika da samo te dve stvari, civilna strana, politička strana i vojna strana, te dve stvari bi stvorile održiv sporazum i rešenje. Naravno, bilo je veoma jasno da je albanska strana bila veoma zabrinuta oko ideje o demilitarizaciji i razoružavanju OVK, a to je bio preduslov da bi se stvorio mir na Kosovu. Pošto je albanska strana bila pod dominacijom OVK, onda je sa njima bilo najteže

pregovarati i dovesti do toga da oni to prihvate, a to je, naravno, išlo onda, ruku uz ruku sa NATO što je u njihovim očima onda pružalo dovoljne garancije bezbednosti. S druge strane, ono šta je bilo važnije za nas, samo je međunarodna vojska mogla da razoruža i demilitarizuje OVK zato što VJ i MUP, oni su već pokazali da ne mogu da postignu taj cilj, tako da je, u stvari, objektivno govoreći, bilo u jugoslovenskom interesu da NATO uradi posao koji oni nisu mogli da sprovedu. Isto tako, bilo je jasno da Albanci nikad ne bi prihvatili da Vojska Jugoslavije obavi taj zadatak. Oni bi to prihvatili samo kad bi to uradilo međunarodno vojno prisustvo, međunarodna vojna snaga. Tako da je to bilo jedno vrlo realističko i vrlo ubedljivo rešenje. Takva situacija da niko, uključujući i jugoslovensku stranu, ne bi imao ništa protiv.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Cenim, ambasadore Petrič, da se radilo o vrlo kompleksnim pregovorima i da je bilo određene logike u tome šta ste vi hteli da plasirate jednoj i drugoj strani. Ako prihvatimo da je to tako, a mislim da ste nam divno dočarali čitavu pozadinu ovih događaja, do 20. februara da li se nešto desilo u odnosu na gospodina Milutinovića u vezi političkog aspekta predloga?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, jeste. Gospodin Milutinović za koga sam rekao da se više bavio političkom stranom, imao je kontakte sa ministrima inostranih poslova Kontakt grupe, recimo sa Olbrajtovom (Madeleine Albright), Ivanovim (Igor Ivanov), Vedrinom (Hubert Vedrine), Kukom (Robin Cook) i tako dalje. I u to vreme, sa Vedrinom i Kukom, čak je gospodin Milutinović koji je bio najoštrij kritičar i koji je bio vrlo ciničan, vrlo negativan, uopšte, u odnosu na kompletne pregovore, čak je i on na sastanku sa Kontakt grupom i ministrima inostranih poslova 20. februara naznačio da je takav sporazum politički, nešto sa čime su oni mogli da se slože. "Oni", to znači jugoslovenska strana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da se nadovežemo na to. Jeste li vi, ikada primili neku korespondenciju 23. februara od osobe koju ste ranije spomenuli, to jest, od profesora Markovića?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. Trojica pregovarača, Major-ski, Hil i ja, mi smo 23. februara primili pismo...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Moram da vas za trenutak zau-stavim. Vidim da se sada služite knjigom koju ste napisali. Pretpo-stavljam da se u toj knjizi nalazi i pismo o kom ste govorili, zato bih želeo da vam sada pokažemo original pisma, odnosno kopiju originala potpisanu, kako bismo to mogli da raspodelimo po celoj sudnici. I dok čekamo da se to pismo raspodeli, recite nam slede-će: kopija ovog pisma je potpisana, pismo je na engleskom, potpis se nalazi na engleskom i prevodu na BHS. Recite nam, vi govorite BHS, odnosno srpski, zar ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su pregovori u kojima ste vi učestvovali vođeni na engleskom ili na BHS-u?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Postojao je simultani prevod i razgovori su bili prevedeni, međutim u našim neformalnim kon-taktima, govorili smo najviše engleski.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste dobili kopiju ovog pisma, pisma doktora Ratka Markovića?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pogledajte to, molim vas. Pismo je datirano 23. februara u Rambujeu i dolazi od delegacije Vlade Republike Srbije. Nosi to zaglavlje i upućeno je Hilu, Petriču i Majorskom. Da li je to pismo o kom ste vi govorili?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I da li u ovom pismu postoje rečenice koje su vama dale do znanja u kom su stanju pregovori bili toga dana?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. Kad govorimo o pismu, vide-ćete da u poslednjem paragrafu delegacija izražava svoju punu spremnost da nastavi sa radom i, ono šta je ovde važno za mene,

oni kažu: "U skladu sa pozitivnim duhom postignutim na ovom sastanku". Prema tome, poslednjeg dana Rambujea, šef jugoslovenske delegacije na sasvim jasan način pismeno potvrđuje da je na tom sastanku u Rambujeu postojao pozitivan duh. Ja mislim da je to veoma važno, pogotovo kad uzmete u obzir kasnije optužbe da je to sve bila farsa, da se pregovori nisu vodili kako bi se došlo do mirovnog rešenja i tako dalje. Međutim, ako pogledate suštinu, videćete da u predzadnjem paragrafu stoji sledeće, to je veoma važno, citiram: "Savezna Republika Jugoslavija složila se da razgovara o obimu i karakteru međunarodne prisutnosti na Kosmetu", to znači Kosovo, "kako bi se sproveo u delo sporazum koji će biti prihvaćen u Rambujeu". E, sad, šta je ovde važno? Gledajte, ovo je sasvim u skladu sa statusom diskusija i pregovora u to vreme. Znači, govorilo se o obimu i karakteru međunarodne prisutnosti. Znači o tome koliko će biti civila, koliko će biti vojnika i tako dalje i tako dalje. I u tom kontekstu, od ključne važnosti je sledeće, fraza "međunarodna prisutnost", dakle to nije ograničeno na prisutnost međunarodnih civila, jer, naravno, o tome je razgovarano i ranije, pre ovoga pisma. Morao bih sada da dodam da je ovo treće pismo koje su oni poslali o istoj temi, a koje je tokom tog poslepodneva postalo sve konstruktivnije. I, naravno, ovo poslednje pismo je valjano pismo. Prema tome, ovde se jasno spominje međunarodno prisustvo koje nije ograničeno na prisustvo civila i koje obuhvata, a to je u tom trenutku bilo veoma važno, mogućnost za vojnu prisutnost. I to je, u stvari, bio ključ. Profesor Marković i cela delegacija bili su itekako svesni toga.

SUDIJA MEJ: Gospodine Petrić, moram da vas zamolim da pokušate da skratite vaše odgovore. Naime, mi ovde imamo veoma malo vremena na raspolaganju.

SUDIJA KVON: Gospodine ambasadore, recite mi iz kog je razloga gospodin Marković napisao to pismo? Da li ste vi to tražili?

SVEDOK PETRIĆ: On je bio vođa pregovaračkog tima Savezne Republike Jugoslavije i Srbije, kao što to stoji u vrhu, u zaglavlju.

SUDIJA KVON: Ali koji je bio motiv da on napiše to pismo?

SVEDOK PETRIČ: Ministri Kontakt grupe (Contact Group) tražili su od njih da izraze svoje mišljenje o statusu pregovora, jer to je bio kraj pregovora, to je već bio drugi put da su pregovori produženi. Na početku bilo je predviđeno da će pregovori trajati sedam dana. Nakon toga, ministri inostranih poslova napravili su procenu i budući da se činilo da je razvoj pregovora sasvim pozitivan, odlučeno je da se pregovori produže za još sedam dana. Zatim je 20. februara, ta druga nedelja je završena i odlučeno je, budući da je došlo do progresu, da se pregovori produže za još tri dana. I onda 23. februara, to je datum kad je napisano ovo pismo, to je bio krajnji rok kada su trebali da se završe pregovori.

SUDIJA KVON: Hvala.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ambasadore, već ste nam rekli da su oni imali mandat da pregovaraju o onome šta ste vi smatrali političkim rešenjem. A recite nam, jeste li stekli neki utisak o njihovom mandatu da pregovaraju o sprovođenju eventualnog sporazuma?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa bilo je sasvim jasno da pregovarački tim u Rambujeu nije imao mandat da pregovara o sprovođenju sporazuma i iz tog razloga su na kraju ministri inostranih poslova odlučili da odlože nastavak pregovora i da se uvede pauza od tri nedelje. To je napravljeno upravo zato da bi se razjasnilo to pitanje sprovođenja sporazuma i vojna strana tog sprovođenja, da budem precizniji.

TUŽILAC RAJNEFELD: Dakle, upravo ste nam objasnili važnost tog pisma od 23. februara koje, usput rečeno, nisam zatražio da se uvrsti u spis, pa bih to sada učinio?

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 235.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Spomenuli ste, ako se dobro sećam, da je glavni prigovor međunarodne vojne prisutnosti da bi se osiguralo sprovođenje sporazuma. Da li se sećate, da li je jedan od glavnih pregovarača bio Vladimir Štambuk? Da li je on tamo bio prisutan?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta možete da kažete o pregovorima koje je vodio gospodin Štambuk?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja sam, naravno, imao mnogo neformalnih sastanaka u kuloarima, na večeri, doručku, u četiri oka u Rambujeu i jednom prilikom Vladimir Štambuk, kad smo razgovarali, a on je član JUL-a i mi smo razgovarali, ja sam, naime, govorio o potrebi da se osigura sprovođenje ovog sporazuma i da bi se OVK mogla demilitarizirati, potrebno je međunarodno vojno prisustvo na Kosovu i ukoliko se to ne odobri, onda će pregovori zaći u ćorsokak. Gospodin Štambuk je onda u suštini rekao da, ako dođe do bombardovanja, da će to da znači da će na Kosovu doći do masakra. Ja moram da priznam da me je to na neki način impresioniralo, jer je bilo sasvim jasno da on govori da će jugoslovenska vojska i MUP počiniti masakr nad kosovskim Albancima. Mene je to zaprepastilo, šokiralo, ja nisam dalje o tom razgovarao, međutim, kod mene je to ostavilo jak utisak da postoji jasan pogled, barem kod gospodina Štambuka, o tome šta će da se dogodi ukoliko dođe do rata ili bombardovanja na Kosovu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Već ste nam rekli da su pregovori u Rambujeu bili zaustavljeni. Recite nam da li su se pregovori nastavili negde kasnije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. Kao što sam već rekao, bilo je pre svega potrebno da jugoslovenska strana organizuje svoj nastup u vezi sa sprovođenjem sporazuma. Oni su to i tražili, ja se sećam da sam imao sastanak u četiri oka sa ambasadorom Brankom Brankovićem, on je bio član jugoslovenskog tima i on mi je rekao: "Pa naravno, znamo da je potrebna i vojna komponenta kako bi se osiguralo sprovođenje sporazuma. Međutim, za

to nam treba više vremena, to ne možemo učiniti odmah ovde u Rambujeu". S druge strane, kosovski Albanci i predstavnici OVK, Tači (Hashim Thaci) i drugi, očito su bili šokirani zahtevom da se oni demilitarizuju, što znači, u suštini, da nestanu. I on je shvatio da ako on sad u Rambujeu to potpiše, da bi to moglo da znači će on možda biti ubijen ukoliko se vrati kući i ljudima kaže da je upravo odustao od svoje vlastite organizacije. Prema tome, bilo je jasno da je obema stranama trebalo vremena da te stvari objasne i da se na neki način pomire sa teškim pitanjima. Kad je reč o jugoslovenskoj strani, to se naravno odnosilo na sprovođenje i zato su ministri inostranih poslova odobrili prekid od tri sedmice i razgovori su se 15. marta nastavili u Parizu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Između 23. februara i 15. marta, između tih, između te dve faze pregovora, jeste li vi imali diskusije sa srpskim zvaničnicima?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li nastavili, kako ste se vi izrazili, sa "šatl diplomatijom"?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ja sam se odmah vratio u Beograd, tamo mi se pridružio i Kris Hil i mi smo bilo zajedno, bilo pojedinačno, imali nekoliko sastanaka sa jugoslovenskim i srbijanskim zvaničnicima, sa delegacijom, sa pregovaračima, a to se naravno isto odnosi i na Prištinu. Ja sam, isto tako, pratio nemačkog ministra inostranih poslova Jošku Fišera (Joschka Fisher) na sastanak sa predsednikom Miloševićem i njegovim najbližim saradnicima. To je, ako se dobro sećam, bilo 8. marta. Bilo je još nekih drugih sastanaka i susreta koji su održani zato da bi se razgovaralo o pitanju vojnog sprovođenja.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dozvolite mi da vam postavim pitanje na koje biste mogli kratko da odgovorimo. Da li je tačno da je na tom sastanku 8. marta, da su u jednom trenutku Milošević i Fišer otišli da razgovaraju u četiri oka u odvojenoj sobi, a vi ste onda ostali sa Milutinovićem?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, jedna veća grupa ostala je u većoj sobi, gospodin Milošević i gospodin Fišer zatim su otišli u zasebnu prostoriju gde su razgovarali u četiri oka.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste ostali, vi ste ostali sa gospodinom Milutinovićem, zar ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja sam to vreme iskoristio kako bih diskutovao o nekim aspektima sporazuma sa gospodinom Milutinovićem. Međutim, u tom trenutku postalo mi je veoma jasno da ono čega smo se i ranije bojali i što smo već videli da se pomalja na horizontu, da, naime, dolazi do potpune promene u njihovom stavu. Da sada više nije sporno, odnosno neprihvatljivo samo vojno pitanje, barem verbalno u javnosti, nego da sada postoje problemi i sa političkim delom koji je već ranije bio dogovoren, koji je jugoslovenska strana već bila prihvatila, kao što pismo i pokazuje. Oni su rekli da možda možemo da podesimo još par nijansi, ali mi možemo da živimo sa tim delom sporazuma. Sada je ta vrsta raspoloženja u potpunosti nestala. Već pre sastanka 8. marta, nešto mora da se dogodilo... 23. februara, kad je bilo napisano to pismo već je došlo do potpune promene raspoloženja i kao što je meni rečeno u nekoliko navrata, gospodin Milošević je bio taj kome se to nije sviđalo i koji je onda tokom vremenskog perioda između 23. februara i 15. marta odlučio da se neće nastaviti putem pregovora.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li vi pokušali da razgovarate o detaljima sporazuma iz Rambujea sa Milutinovićem 8. marta?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, naravno, pokušali smo, međutim gospodin Milutinović za to nije bio zainteresovan i njega nisu zanimali detalji, on je na jedan površan način rekao da je sve to lažno i tako dalje. Ja sam već znao o tome iz jedne službene izjave sa srpske strane, mislim da je to bila pisana izjava od 5. marta i, dakle, već je bilo jasno da se počelo sa novom linijom diskreditovanja Rambujea.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, koliko je vama poznato da li je Skupština zasedala između 23. februara i 5. marta?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR : Koliko je meni poznato, ne. Ja ne znam gde i ko je formalno odlučio da dođe do te fundamentalne promene u pristupu jugoslovenske, srpske strane Rambujeu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se to promenjeno stanje nastavilo kada su održani razgovori sredinom marta 1999. godine u Parizu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, apsolutno. Već od prvog dana bilo je jasno da na jugoslovenskoj strani nema ni traga pozitivnom duhu. Isto tako, bilo je veoma značajno to da nije Ratko Marković, koji je još uvek bio formalno vođa delegacije, vodio razgovore. Milutinović je tada preuzeo pregovore i dominirao u pregovorima, a to zapravo više uopšte nisu bili pregovori, nego se radilo o jednom pukom iznošenju optužbi, nije bilo nikakvog konstruktivnog pristupa. Više nismo videli mogućnost da na neki način spasimo taj proces iz Rambujea koji je očito počeo da propada.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad je gospodin Milutinović došao u Pariz, kakav ste vi utisak tada stekli na osnovu onoga šta je gospodin Milutinović govorio, a u svetlu onoga šta se odvijalo ranije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa, u stvari, radilo se o nečemu potpuno negativnom. Nije bilo ničeg konstruktivnog što bih ja mogao da vidim. Mi smo se, naravno, još uvek uzaludno nadali, međutim, racionalno govoreći, postalo je veoma jasno da jugoslovenska strana više nije spremna da konstruktivno učestvuje u pregovorima. Naprotiv, oni su, u stvari, porekli sve ono što je bilo dogovoreno, sve su to počeli da osporavaju, počeli su da kritikuju raznorazne formalnosti i meni je postalo potpuno jasno da je jugoslovenska strana dobila instrukcije da ne postigne pozitivni ishod.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate ko je dao te instrukcije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja to, naravno, mogu samo da nagađam, ali imajući u vidu ono što sam ranije rekao, imajući u vidu ko je povlačio glavne poteze, mislim da je to bio gospodin Milošević.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vratimo se sada na jedan drugi vremenski period. Vi ste nam već rekli da ste imali više sastanaka sa gospodinom Miloševićem. Da li se sećate vašeg prvog sastanka sa gospodinom Miloševićem? Kada je on održan?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Prvi sastanak je bio kada sam ja došao da predam svoje akreditive predsedniku Miloševiću kao novi austrijski ambasador.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad je to bilo?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa, ja sam došao u septembru, to mora da je bilo u oktobru 1997. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li tada, u vreme kada ste predavali akreditive, takođe predali i neku poruku?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. Obično je to jedna ceremonijalna situacija, znate, predavanje akreditiva. Međutim, meni je tada, nakon što sam već proveo nekoliko sedmica u Beogradu, bilo sasvim jasno da, iako je položaj jugoslovenskog predsednika ceremonijalan i da nema mnogo vlasti, da je gospodin Milošević i dalje ostao čovek broj 1 u Jugoslaviji. I zato sam ja mislio da će mi to biti jedna od retkih prilika da sa njim razgovaram o suštinskim stvarima, pa sam, na neki način zloupotrebio tu formalnu priliku i ceremoniju i spomenuo nekoliko supstancijalnih pitanja. Na primer, apelovao sam na Miloševića da konačno započne saradnju sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Godinu dana kasnije, u oktobru 1998. godine, nedugo nakon što su vas imenovali za specijalnog

izašlanika Evropske unije, da li ste vi držali govor u Luksemburgu (Luxemburg), govor ministrima inostranih poslova?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja sam, kao posebni izaslanik Evropske unije imao običaj da dajem brifing ministrima inostranih poslova Evropske unije, bilo u Briselu (Brussels), bilo u Luksemburgu (Luxemburg). Vi sada pominjete Luksemburg i tada se već razgovaralo o situaciji koja je eskalirala, to je bila humanitarna katastrofa u kojoj je bilo skoro 300.000 raseljenih osoba, unutar i izvan Kosova. Evropska unija je diskutovala o toj situaciji, političkoj situaciji i ljudskim pravima na Kosovu i to je bila prilika kada sam ja uzeo reč i dao izveštaj o tamošnjoj situaciji. I zatim su u svom komuniqueu tog dana ministri inostranih poslova Evropske unije sasvim jasno zatražili od jugoslovenskih vlasti da konačno počnu da rade nešto u vezi sa tim.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nakon što ste imenovani za specijalnog izaslanika Evropske unije, jeste li se ponovo sastali sa gospodinom Miloševićem i njegovim saradnicima?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. Češće sam se sastajao sa njegovim najbližim saradnicima nego sa samim gospodinom Miloševićem, jer je on u to vreme bio skloniji tome da razgovara sa američkim izaslanikom, a to je bio američki ambasador Hil. Evropska strana, činilo se, njemu nije bila toliko važna. U stvari, moram da kažem da su njegovi najbliži saradnici to kritikovali, jer su oni smatrali da bi se u kontaktima sa evropskom stranom moglo postići konstruktivnije rešenje, međutim, do toga nije došlo. Ja sam imao kontakte sa njegovim savetnikom za inostranu politiku koga sam već pomenuo i sa gospodinom Šainovićem. To su bila moja dva glavna kontakta.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pretpostavljam da kao i u mnogim drugim organizacijama postoji neka hijerarhija i struktura, obično čovek ide uz tu hijerarhiju prema gore. Jeste li vi, tokom tih diskusija, odlučili da izađete iz tog komandnog lanca?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa, moram vam reći da zapravo nije imalo mnogo smisla slediti tu hijerarhijsku strukturu. Uvek je

bilo puno više izgleda na uspeh ako se razgovaralo direktno sa šefom ili sa šefovim ljudima i to sam ja radio najveći deo vremena.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ranije ste rekli kakav je bio vaš utisak o tome da on vuče sve konce i ja bih sada želeo da kažem da se vratimo na neke ranije primere toga. Da li je u nekom trenutku vođena diskusija o razmeni vojnika OVK i Vojske Jugoslavije koja je, možda, dovela do toga da vi steknete takav utisak?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. Početkom januara 1999. godine OVK je uzela kao taoce grupu vojnika Vojske Jugoslavije, a onda je, za uzvrat, Vojska Jugoslavije uzela jednu grupu pripadnika OVK i došlo je do situacije u kojoj je od mene zatraženo da pomognem u ugovaranju oslobođanje tih dveju grupa ljudi. Ja sam razgovarao sa gospodinom Šainovićem i mi smo bili u stanju da postignemo sporazum i vojnici Vojske Jugoslavije su zaista bili oslobođeni, a za uzvrat je Vojska Jugoslavije kasnije trebala da oslobodi te pripadnike OVK. Dakle, nije se radilo o razmeni istog dana, nego je između razmena proteklo nekih deset dana. Gospodin Šainović sa kojim sam ja kontaktirao u toj situaciji, veoma jasno mi je dao do znanja da je to bila odluka predsednika, odluka da se postigne takav sporazum. Mogu vam dati još jedan primer. Kada sam razgovarao sa gospodinom Bugarčićem i kada sam gospodina Bugarčića uspeo da nagovorim da se pozove jedan međunarodni forenzički tim koji bi istražio navodne masakre koje su počinile obe strane, i albanska i srpska, i to smo uspeali da postignemo i na kraju je to pozitivno razrešeno i Bugarčić mi je tada takođe dao do znanja da je predsednik doneo tu odluku. Naime, trebalo je više vremena da se to ugovori, trajalo je to nekoliko meseci, stvari nisu dobro izgledale jer bilo kakav dolazak na Kosovo spolja nije bio dobrodošao, ali na kraju te kompleksne, komplikovane situacije, gospodin Milošević je doneo odluku o tome.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, ja sam pri kraju 13. paragrafa, vidim koliko je sati...

SUDIJA MEJ: Možda je sada pogodno vreme za pauzu, koliko će vam još vremena trebati?

TUŽILAC RAJNEFELD: Možda najviše deset minuta.

SUDIJA MEJ: Gospodine Petrič, mi ćemo sada da napravimo pauzu od 20 minuta. Molim vas da imate na umu, moram da vam dam naše standardno upozorenje da ni sa kim ne razgovarate o vašem svedočenju dok se ne privede kraju, a to se odnosi i na pripadnike tima Tužilaštva. Molim vas da se vratite ovamo u 10.50.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala, časni Sude. Ambasadore Petrič, vi ste 22. marta 1999. godine imali sastanak sa optuženim gospodinom Miloševićem. Vi ste ranije opisali Sudu detaljno vaš utisak o logici koja je stajala iza pregovora koji su se odvijali u Rambujeu i kako bi oni bili od koristi i na koji način bi oni koristili svakoj od strana. Ne morate da idete u tolike detalje ponovo, ali možete li da nam kažete ko je bio... U stvari, da li ste imali sastanak 22. marta 1999. godine i sa kim je bio taj sastanak i koje su bile teme rasprave?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Sastanak od 22. marta je bio nakon propalih razgovora u Rambujeu i Parizu i to je bio poslednji pokušaj Kontakt grupe koja je poslala tri pregovarača da se sastanu sa gospodinom Miloševićem 22. marta popodne. Ja sam bio sa svojom dvojicom kolega, gospodinom Hilom i gospodinom Majorskim, a sa strane gospodina Miloševića bilo je prisutno nekoliko ljudi iz pregovaračkog tima, gospodin Milutinović, ministar inostranih poslova Jovanović i još neki drugi iz kabineta gospodina Miloševića.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gde je održan taj sastanak?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Sastanak se održao u predsedničkoj palati u "Belom dvoru".

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: To je u Beogradu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A zašto ste otišli tamo? Rekli ste da je to bio poslednji pokušaj. Kakvu ste poruku vi trebali da uručite?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Naša poruka kao pregovarača je bila da objasnimo gospodinu Miloševiću da vreme ističe i da nam je potreban pozitivan angažman sa njihove strane, inače ćemo završiti u ćorsokaku gde mi, kao pregovarači, nećemo više moći da pomognemo, a da će drugi, misleći na vojne strane, da će oni onda da preuzmu stvar. Mi smo se jako plašili, bilo je vrlo jasno svima da je to jedina alternativa, imajući u vidu da je nekoliko meseci, mnogo meseci pre toga NATO već izneo svoja upozorenja i da je bilo jasno da ako Rambuje propadne, da je alternativa sporazumu u Rambujeu vojna intervencija međunarodne zajednice.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I na kakav ste prijem naišli kod Miloševića?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Što se mene tiče, bilo je to dosta deprimirajuće. Shvatio sam da ne postoji pravi interes da se pronađe izlaz iz ove situacije. Gospodin Milošević mi se činio dosta uzdržan i da nije baš bio angažovan što se tiče ovog pitanja. Moj utisak tokom tog razgovora je bio da je on već doneo svoju odluku i da on, u stvari, nije slušao. To je bilo vrlo tipično i indikativno za tu situaciju da je on nama predočio novine "Koha ditore" (Koha Ditore) kosovskih Albanaca iz februara gde su oni u tom broju štampali jednu od poslednjih verzija sporazuma, političkog sporazuma, a on je tvrdio da je nama bila draža strana kosovskih Albanaca zato što smo im dali nešto šta oni nisu imali. Ovo je, očigledno, bilo netačno zato što smo mi konzistentno tokom prethodnih meseci obema stranama dali sve verzije, kao medijatori, kao posrednici, tako da je bilo dosta deprimirajuće videti da se radi o jednom

dosta neuspelom ili slabom pokušaju da nam se dokaže da smo mi bili nepošteni i da treba da zamislite da se ovde nije radilo o neakvoj zamci zapada, ovde su bili vrlo jasno uključeni i Rusi, ruski pregovarač Boris Majorski koji je bio pravi profesionalac i koji je pokušavao da pronade rešenje. Još važnije, sa političkog aspekta, govoreći za rusku stranu, bilo je bitno da se pronade miroljubivo rešenje, inače su Rusi shvatili da bi onda NATO diktirao događajima. I to je, naravno, bilo politički prilično razočaravajuće za rusku stranu. Tako da je onda, u toj situaciji, Majorski napravio pokušaj, hipotetički da tako kažemo, tako što je predložio predsedniku Miloševiću sledeće: "Šta kažete na to, kada bi ponovo otvorili čitav sporazum, počeli iznova da pregovaramo?". Naravno, to je bilo nešto o čemu nije bio donet nikakav sporazum i to je bilo mnogo izvan naših ovlašćenja, našeg mandata kao pregovarača, ali svedoči o činjenici koliko je ruska strana bila očajna i čak i u takvoj situaciji gospodin Milošević u, stvari, nije reagovao na pozitivan način. On je, u stvari, rekao: "Ako želite, možete", tako je nešto rekao u tom smislu. Nije smatrao da on ima bilo kakvu ulogu u tome tako da je na kraju našeg razgovora gospodin Majorski rekao: "Kažite vašim pregovaračima da dođu, evo mi smo sada ovde u Beogradu i dajte da nađemo način", a u stvari se onda ništa nije desilo. I to je bilo 22. marta, svega nekoliko sati pre nego što je, kao što znate, počela kampanja bombardovanja.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dok ste vi ostali u Beogradu, da li je Milošević na bilo kakav način propratio ili reagovao na tu ponudu koju je izneo Majorski?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Koliko ja znam, ne i mislim da se ništa nije desilo zato što je mene Boris Majorski sledećeg dana nazvao, on je prvobitno rekao "Ostaću ovde, čak i ako budu pale bombe", to su bile reči Majorskog, onda je popodne, 23. on mene nazvao i rekao "Moja Vlada me je pozvala da se vratim u Moskvu (Moscow) i ja napuštam Beograd sledećeg dana", a to je bio, u stvari, 23., dan kad je počelo bombardovanje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Izvinjavam se, da li ste rekli da je sledeći dan bio 21.?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, 23. To je, znači, on je mene nazvao dan pre toga, popodne i meni je bilo jasno da, pošto su Rusi odustali, onda mora da se nešto stvarno završilo sa jugoslovenske strane. Ja sam ostao tamo, Hil je napustio grad 23. Sa njim je otišao i Holbruk (Richard Holbrooke), koji je paralelno, takođe, pokušavao da ubedi gospodina Miloševića da se složi, da pristane na sporazum. Ja sam tu ostao i otišao sam nekoliko sati pre nego što je počela kampanja bombardovanja.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se nešto desilo u noći između 23. i 24.?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, u noći između 23. i 24. ja sam u svojoj rezidenciji primio nekoliko anonimnih poziva i pretnji, očigledno zasnovanih na glasinama koje su se proširile Beogradom da sam ja tajno obećao nezavisnost kosovskim Albancima, što je bila besmislica. Radilo se o tome da je to ipak postiglo željeni efekat, tako da sam bio u situaciji da moram da pozovem savetnika predsednika, Bugarčića, da mu kažem šta se desilo, da tražim da mi obezbedi obezbeđenje i da se raspitam da li je još uvek postojala prilika ili mogućnost da se vratim za pregovarački sto, a on je na oba pitanja odgovorio negativno i predložio mi da napustim zemlju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I vi ste to uradili 24. marta?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: 24. marta popodne sam ja napustio Beograd.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala vam, ambasadore Petriču, ja sam shvatio. To su bila sva moja pitanja. Pre nego što počnete da odgovarate na pitanja optuženog, koliko sam shvatio, vi govorite srpski, možda ćete u tom slučaju moći da razumete, ali želim da vas zamolim da sačekate se završi prevod, tako da prevodioci nemaju problema zbog preklapanja govornika. Hvala vam.

SVEDOK PETRIČ: Da, ja ću u tom slučaju onda da saslušam prevod.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala vam mnogo.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, sada je na vas red da obavite unakrsno ispitivanje. Mi smo razmotrili faktor vremena i vreme koje smatramo da treba da imate na raspolaganju. Mi vam dajemo sat i po da unakrsno ispitajte ovog svedoka i to će da bude 20 minuta duže nego što je Tužilaštvo imalo. Oni su imali oko sat i deset minuta. Zamoliću svedoka da svoje odgovore daje što je kraće moguće, zato što je vreme ograničeno, uključujući i vreme unakrsnog ispitivanja. Ali, naravno, treba da imate priliku da objasnite ono šta želite da objasnite, ako smatrate da je to potrebno, ali u principu vas molim da onda odgovarate na pitanja što je kraće moguće i time će se onda postići mnogo više. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li prvo da znam što mi ograničavate unakrsno ispitivanje?

SUDIJA MEJ: O tome smo već razgovarali i vi vrlo dobro znate zašto se primenjuju vremenska ograničenja, ali je pravilno da znate pre nego što počnete koliko imate vremena, a ne da to saznate na kraju.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Petriču, da li je tačno da ste pre nekoliko godina u svom intervjuu u bečkom "Kuriru" (Kurier) izjavili da je vaš pas srpske nacionalnosti?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da li treba odmah da odgovorim?

SUDIJA MEJ: Da, ako možete.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Časni Sude, ako mogu da objasnim. Kad sam ja postao ambasador u Beogradu, jedan ulični pas nam se, pas lotalica nam se priključio, to je pas koji se zove "Malena" i on je sa dedinjskih ulica i taj pas je još uvek sa nama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste mi odgovorili na pitanje.

SUDIJA MEJ: Da, odgovorio je. Koje je sledeće pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je glasilo da li ste u intervjuu bečkom "Kuriru" rekli da vam je pas srpske nacionalnosti?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pokušao sam da odgovorim na pitanje i mislim da ovo nije ozbiljno pitanje, zato što kada, zato što pas ne može da bude, da ima neko određeno etničko poreklo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, jeste li vi to rekli bečkom "Kuriru" ili niste?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Koliko se sećam, ja nikada u tom smislu nisam se izrazio o svom psu, ali pošto moj pas jeste iz Beograda i iz Srbije, da tako kažemo, onda je naravno to pas iz Srbije, srpski pas u ovom širokom geografskom smislu, a ne u etničkom smislu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u svojim brojnim izjavama, ne samo ovoj koju ste dali, već i onima za medije i u svojim istupanjima, tvrdili da ste uložili mnogo napora za mirno rešenje jugoslovenske krize, odnosno za mirno rešenje krize na Kosovu, je l' to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da. to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li bi se na osnovu toga moglo reći da ste, bez izuzetka, prijateljski naklonjeni prema svim narodima sa prostora bivše Jugoslavije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Mislim da je jedno od ključnih pitanja za nekoga ko je stranac i ko želi da pomogne u bivšoj Jugo-

slaviji je to da se pridržava principa jednakosti, tako da je to bio moj princip koji me je vodio dok sam ja u Jugoslaviji bio kao pregovarač, kao i tokom poslednje tri godine kada sam bio u Bosni i Hercegovini, gde postoje tri etničke zajednice: Bošnjaci, Hrvati i Srbi, koji pokušavaju da formiraju da žive jedan miran život.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta mislite, na primer, milion i po Srba u Bosni i Hercegovini ne dele tu vašu ocenu o nepristrasnosti?

SUDIJA MEJ: Nema veze šta oni misle. Morate svedoku da postavljate pitanja na koja on može da odgovori. On vam je dao svoj odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. Koliko ste dugo bili ambasador u Jugoslaviji?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Od septembra 1997. godine do jula... Mislim da je u stvari formalni datum kada se završio moj ambadorski mandat u stvari juli ili avgust 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da smatrate da ta vaša funkcija podrazumeva nadprosečno poznavanje ne samo političke situacije u Jugoslaviji, nego i istorije njenih naroda, njihove odnose, probleme sa kojima su se zajednički suočavali, je l' tako?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, smatrajući se poznavocem, vi ste napisali knjigu "Kosovo – Kosova", koju ste objavili 1999. godine, je l' tako?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Knjigu sam objavio kao koautor sa profesorom Kazerom (Karl Kaser), sa univerziteta u Gracu (Graz) i sa još jednim autorom, gospodinom Pihlerom (Pihler), koji je takođe sa univerziteta u Gracu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj knjizi piše: "Prilikom sahrane ubijenog seoskog učitelja 28. novembra 1997. godine, prvi put su se javno pojavila tri UČK borca da bi održali govor povodom tog tragičnog događaja. Time je UČK postala jedina snaga koja se bori za nacionalne interese i oslobođenje Kosova i koja će se dalje boriti, da prolivena krv ubijenih neće biti uzaludna". Jesu li to vaše reči gospodine Petriču?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, to nisu moje reči.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je na strani 205. i 206. vaše knjige. Da li je tačno da ste na istoj strani napisali: "Na dan 4. decembra 1997. godine, UČK je preuzela odgovornost za niz napada, između ostalog, atentata na kolaboracioniste i aktiviste Socijalističke partije Srbije, Dalipa Dugolija (Dalip Dugolli) u okolini Štimlja (Shtime), 29. novembra, i Ćamila Gašija (Qamil Gashi), poslanika u federalnom parlamentu i predsednika organizacije Socijalističke partije u Glogovcu (Glllogoc). U jednom od zahteva UČK traži od premijera samoproklamovane "Republike Kosovo" (Kosova Republike), Bujara Bukošija (Bujar Bukoshi), predaju novca sakupljenog od kosovskih Albanaca koji žive u inostranstvu". Moje pitanje glasi, da li smatrate da su ova ubistva i atentati, kao i sva druga koja su pripadnici UČK počinili nad Albancima, Srbima i ostalima, bila u funkciji mira?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Prvo bih hteo da kažem da, naravno, ja sada ne mogu da potkrepim tačnost prevoda teksta koji ste citirali iz moje knjige, a drugo, ja mogu nedvosmisleno da kažem da ni jedan teroristički čin nije opravdan niti potreban, bez obzira koja ga strana počini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je kao bivšem ambasadoru Austrije u Jugoslaviji poznato koliko je zahteva ili molbi za azil bilo...

prevodilac: Molimo da čitate sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... bilo podneto vašim vlastima od strane Albanaca sa Kosova?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vam je poznato šta je uslov za dobijanje azila, to svakako znate, zar ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Nisu mi poznati detalji kako se odobrava azil u Austriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vaša država preko svoje ambasade u Beogradu proveravala autentičnost dokumenta kojima su Albanci navodno dokazivali postojanje političkog progona nad njima?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ako se tačno sećam, mi smo u jednoj fazi Ministarstvu unutrašnjih poslova Austrije dali političku procenu situacije kosovskih Albanaca u Jugoslaviji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato, opet, kao bivšem ambasadoru, da je od stotinu zahteva za azilom u Austriji, 1998. godine bilo podneto na osnovu falsifikovanih presuda sudova sa područja Kosova? Samo mi odgovorite da ili ne, da li znate to?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To nisam znao i ne znam da li je to tačno ili nije. To je nešto što mora da se proverí kod odgovarajućih, kod nadležnih vlasti u Austriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je uopšte poznato da li su vaše vlasti gonile Albance sa područja vaše države zbog krivičnog dela falsifikata kakve pominjem? Da li vam je išta poznato?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne znam ništa o tome, to nije niti je ikada bilo nešto što je bilo u mom službenom domenu.

SUDIJA MEJ: U transkriptu stoji "progonjeni", ali u stvari verovatno se misli na krivično gonjenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da ste se sa mnom sastali između sedam i 10 puta i da ste na tim sastancima uspeli mnogo da saznate o meni i, kako vi kažete, kontroli koju sam ja imao nad svim aspektima života u SRJ, je l' tako? To piše na strani 2 vaše izjave.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi uopšte znate tačno koliko ste se puta sa mnom sastali?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne znam tačno koliko je to puta bilo, ali mogu da se setim četiri značajna sastanka i, naravno, nekoliko drugih prilika koje su bile formalnije situacije, protokolarne situacije kada smo imali sastanke i zbog toga ja ne mogu da budem toliko precizan u vezi brojke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda ću preskočiti neka pitanja vezana za to, a recite mi, molim vas, na strani 3 izjave tvrdite da je srpska delegacija u Rambujeu imala mandat za političke pregovore, ali da nije imala mandat da pregovara o sprovođenju tog dogovora. Kako je to logično da ima mandat da pregovara o glavnoj stvari, a nema mandat da pregovara o sporednoj stvari.? Je l' to vaš, vaša misaona konstrukcija ili neka činjenica koju navodite?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To se ispostavilo tokom intenzivnih sastanaka u Rambujeu i to je bilo vrlo jasno i jasno izraženo to od strane pregovarača.

SUDIJA ROBINSON: Ambasadore, možete li da nam date primere za to, za nedostatak mogućnosti da se pregovara o sprovođenju?

SVEDOK PETRIČ: Što se tiče konkretnih okolnosti, kada smo se bavili pitanjem sprovođenja vrlo jasno je rečeno da mi to sada ne možemo da uradimo, da moramo da završimo političke pregovore, a tek onda da se vratimo, bukvalno ili drugim vidovima komunikacije, znači da se konsultujemo sa predsednikom i da tražimo

da se onda pređe ili da se dođe do sporazuma da bi se prešlo na sledeći korak.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, da li je to sprovođenje političkog sporazuma podrazumevalo prisustvo NATO snaga na području SRJ, da ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Bilo je vrlo jasno da bez međunarodnih vojnih snaga neće biti ni najmanje mogućnosti da se taj sporazum sprovede i mislim da vi, gospodine Miloševiću, znate na osnovu situacije u Bosni i Hercegovini da bez vojne komponente ni tamo se ništa ne bi desilo. Prema tome, po mom mišljenju, svima je jasno da je vojna komponenta u ovom sveukupnom sporazumu dakako potrebna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako možete da identifikujete Bosnu i Hercegovinu u kojoj je bio građanski rat u celini, na celoj teritoriji Bosne i Hercegovine i sukob između vladinih snaga i terorista u jednoj pokrajini jedne suverene države? Zar vi tu ne vidite nikakve razlike?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Kao prvo, do sada je veoma jasno da je rat u Bosni i Hercegovini prvo bio agresija na jednu suverenu zemlju, imao je u sebi aspekte građanskog rata, a druga stvar koju želim da kažem je to da oni koje vi smatrate teroristima, Albanci, jesu građani vaše zemlje i na taj način to takođe onda sadrži određene aspekte građanskog rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali na teritoriji jedne pokrajine te suverene zemlje, a ne na čitavoj zemlji.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Aspekti građanskog rata u Bosni i Hercegovini su bili ograničeni i nisu se prostirali na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o Jugoslaviji.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Isto važi i za Jugoslaviju i to je bilo u jednom delu Jugoslavije. Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznata izjava Kristofera Hila, koga ste više puta pomenuli danas, koji je dao za Bi-Bi-Si (BBC) produkciju, emisija "Neispričana priča" (An Untold Story) u kojoj tvrdi da je cilj Rambujea bio dovođenje NATO trupa u Srbiju?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Meni nije poznata ta izjava i poznavajući gospodina Hila, ja ne verujem da je to jedino što je on rekao u toj izjavi.

SUDIJA MEJ: Pre nego što nastavite, gospodine Miloševiću, kažite nam kad je ta emisija emitovana?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, koliko znam, svedok je odgovorio da mu je to poznato, a mogu da vas obavestim, ne znam tačno. To je BBC emisija, može se lako utvrditi.

SUDIJA MEJ: Jasno vam je da, ako iznosite ovakve tvrdnje, morate onda da nam kažete kada i gde je to rečeno. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, reći ću vam svakako. Vi u svojoj knjizi "Kosovo – Kosova" na 296. strani...

TUŽILAC RAJNEFELD: Izvinjavam se, ako mogu samo nešto da kažem?

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Koliko sam ja shvatio, svedok je rekao da to njemu nije poznato, a optuženi je rekao da je svedok rekao da to njemu jeste poznato. Želim samo da skrenem pažnju na to. Zato što ako dođe do nekakvog razgovora o tome, ne želim da optuženi misli da se svedok složio sa tim da on jeste upoznat sa tom izjavom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi u svojoj knjizi na strani 296 tvrdite da su delovi 2, 5 i 7 nacрта sporazuma iz Rambujea tek naknadno dati srpskoj delegaciji. Je l' to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, tačno je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi o tome ne govorite u svojoj izjavi, ni u jednom njenom delu. Zbog čega?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Dozvolite da to objasnim, ne želim da mnogo ulazim u detalje i tehničke aspekte toga, ali 2, 5 i 7 su takozvana poglavlja o sprovođenju sporazuma iz Rambujea. Radi se o policijskom, civilnom i vojnom sprovođenju sporazuma. Ja sam ranije pokušao da objasnim tehničku stranu zbog čega je prvo potreban politički deo sporazuma, a onda na osnovu teksta i konkretnog političkog sporazuma, onda se unose delovi koji se odnose na tehnički deo, to jest na sprovođenje. Ta poglavlja se unose.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, na to da li je šta tehnički deo ćemo doći malo kasnije. A recite mi da li vam je poznato da neki delovi tog navodnog sporazuma nikad nisu dobili saglasnost Kontakt grupe?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ponovo moram da objasnim da vojni deo, deo o vojnom sprovođenju, znači ne policijski ili civilni deo sprovođenja već vojni deo, stav Rusije je bio sledeći, unutar Kontakt grupe: "Sve dok ne postoji sporazum, ne postoji pozitivan signal iz Beograda, mi, Ruska Federacija, ne podržavamo i aktivno ne učestvujemo u pregovorima i ne podržavamo taj deo". Ali, u isto vreme je bilo jasno dato do znanja da ruska strana, naravno, jeste upoznata sa tim i takođe je upoznata sa neophodnošću da sporazum sadrži vojnu komponentu. Ponovo se vraćam na primer Dejtona gde je ruska strana tek na kraju sporazuma pristala na vojni deo Dejtonskog sporazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste pominjali razgovor sa mnom i kako sam vam pokazao albanski list "Koha ditore" iz februara koji je pre početka Rambujea objavi ceo sporazum u Rambujeu

i to u dva nastavka i obimno. A recite mi zbog čega su te 83 stranice vojnog dela sporazuma bile dostavljene jugoslovenskoj strani tek poslednjeg dana pregovora u Rambujeu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Zato što je tada, u tom vremenskom trenutku, razgovarano o potrebnim preduslovima u onom delu političkog sporazuma, prema tome, to je onda bio trenutak da se preda vojni deo sporazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi tvrdite da ste ga onda predali svim stranama ili samo srpskoj strani? Da ste drugoj stani to dali ranije ili napravili zajedno s njima?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je uručeno jugoslovenskoj strani samo zbog činjenice da vojni sporazum može da se sklopi samo sa Vladom, a ne sa grupom kao što je grupa kosovskih Albanaca, tako da je zbog tih razloga vaša Vlada, odnosno vaš pregovarački tim u tom slučaju bio jedini sagovornik da bi se sklopio taj sporazum. Zato što vaša strana, vaša vojska mora da napusti teritoriju tako da ste vi bili, u stvari, partner u tom delu razgovora, a ne albanska strana i zbog toga je onda to zvanično predato vama, to jest vašim pregovaračima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta kažete, da Albanci nisu to ni znali?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Albanska strana, koja je protestovala i htela da dobije tekst je bila obaveštena i rečeno im je da postoji vojni sporazum, ali da taj sporazum može da se sklopi samo sa jugoslovenskom stranom. Oni su obavešteni o sadržaju, ali nisu smatrani pregovaračkim partnerima u ovome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako su, onda, pre nego što je jugoslovenska strana obaveštena i pre nego što su i počeli pregovori u Rambujeu, objavili to u "Koha ditore"?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Koliko mi je poznato, "Koha ditore" je objavila politički sporazum, a ne vojni sporazum.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, citirali ste ovde pismo šefa delegacije Ratka Markovića i sami ga interpretirali, pretpostavljeni stav, precizno piše: "SRJ se slaže da razgovara o obimu i karakteru međunarodnog prisustva na Kosmetu da bi se sproveo sporazum koji treba da se prihvati u Rambujeu, da se raspravlja o obimu i karakteru međunarodnog prisustva". Odakle ste vi, ovde, kad se govori, znači, izvukli da se jugoslovenska delegacija složila sa vojnim prisustvom? Na osnovu čega ste to zaključili?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Na osnovu izraza "međunarodno prisustvo".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međunarodno prisustvo je bilo činjenica, i za vreme trajanja Rambujea, bila je delegacija, odnosno Verifikaciona misija (OSCE Kosovo Verification Mission) od 1.400 ljudi na Kosovu. Zar to nije međunarodno prisustvo?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je tačno, ali ovo je civilni sporazum i vi u ovom pismu, to jest gospodin Marković nije definisao to ili ograničio to na civilno prisustvo što je, naravno, bilo moguće. To je namerno ostavljeno otvorenim, da bi imali pregovarački prostor za sledeći korak, za rasprave o vojnom aspektu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitanje je bilo odakle ste izvukli iz ovoga što ovde piše, od ovih reči, iz ovog pisma, pristanak na vojno prisustvo?

SUDIJA MEJ: Mislim da je svedok već odgovorio na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su predstavnici ruske delegacije, pa i sam Majorski videli te delove nacрта sporazuma, taj za vojni aspekt, pre poslednjeg dana pregovora?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Formalno ne, ali *de facto*, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je predstavnik ruske delegacije, upravo taj ambasador Majorski odbio da potpiše upravo iz tog razloga?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je potpisao on?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, nije potpisao. Razlog zašto to nije učinio je to što je hteo da vidi da obe strane to potpišu u isto vreme, jer, kako je on to javno rekao, "dvoje je potrebno za ples".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su dve strane potrebne za sporazum, po vašem mišljenju, gospodine Petrič?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Tako je. Časni Sude, ako mi dozvolite, upravo je to bio razlog zbog kog su ministri inostranih poslova Kontakt grupe apelovali na jugoslovensku stranu da iskoristi vreme nakon 18. marta da ponovno razmotri situaciju i da potpiše. To je bio razlog zbog koga smo mi došli 22. marta u Beograd.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Podsetiću vas šta piše samo u delu, to je tačka 8: "Osoblje NATO pakta uživaće, zajedno sa svojim vozilima, plovilima, avionima i opremom slobodan i neometan prolaz i slobodan pristup duž Savezne Republike Jugoslavije, uključujući povezani vazdušni prostor i teritorijalne vode. To uključuje, a ne ograničava se na pravo prolaza i korišćenje svih područja ili objekata koji se traže..." i tako dalje. Tačka 11: "NATO dobija upotrebu železnica, puteva, luka..." i tako dalje, znači cela teritorija Jugoslavije, teritorijalne vode, vazdušni prostor, pa čak u tački 15, ceo spektar elektromagnetskih frekvencija, telekomunikacija i tako dalje. Dakle, je li to sve tačno šta sam vam pročitao?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Koliko je meni najbolje poznato, ovo šta ste vi pročitali je tačno, ako se dobro sećam. Međutim, da bi se to razumelo, mora se objasniti da je taj tekst jednostavno preuzet iz Dejtonskog sporazuma koji je vama veoma dobro poznat, jer ste ga vi potpisali. Vi ste već u Dejtonskom sporazumu potpisali istu stvar i to se sve isto primenjivalo i na Saveznu Republiku Jugoslaviju. SFOR, to su stabilizacijske snage koje su u Bosni i Hercegovini danas, SFOR i danas ima pravo korišćenja upravo ovog šta ste vi sada opisali i to i u Saveznoj Republici Jugoslaviji, a usput rečeno i u Hrvatskoj, jer to su bile odredbe sporazuma. I šta se onda dogodilo? Tekst koji se odnosi na vojni deo sporazu-

ma jednostavno je preuzet iz Dejtonskog sporazuma i premešten i specificiran u Rambujeu sporazumu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, po šemi Dejtonskog sporazuma trebalo je da se izvrši okupacija cele Jugoslavije da bi se implementirao nekakav sporazum o Kosovu koji nije ni postignut, na kraju krajeva?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je vaša interpretacija. Ja smatram da je to netačna interpretacija. Uopšte se ne radi o okupaciji. Radi se o zajedničkom sporazumu, vi ste to već potpisali u Dejtonu i to vašom slobodnom voljom. I tu se uopšte ne radi o okupaciji nego o tome da u slučaju potreba, iz transportnih razloga, iz logističkih razloga, da se sme koristiti teritorija i vazdušni prostor susednih zemalja kako bi se moglo doći u Bosnu i Hercegovinu ili, u slučaju Kosova, kako bi se moglo doći na Kosovo jer vi, kao što znate, Kosovo je deo vaše zemlje i nema izlaz na more.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je sa kime, u stvari, pregovora u Rambujeu? Jugoslovenska delegacija sa albanskom ili s nekim drugim?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Kad je reč o vojnom sporazumu, kao što sam već pokušao da istaknem, tu se, to je bila odgovornost suverene zemlje, to jest vaše zemlje i međunarodne zajednice. Prema tome, kad govorimo o ovom aspektu, kosovski Albanci tu nisu igrali nikakvu ulogu, nisu imali formalnu ulogu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o takozvanim, odnosno navodnim pregovorima, pregovorima u Rambujeu u kojima se pregovaračke strane, znači srpska strana i albanska strana ni jednom nisu srele niti održale i jedan sastanak. Je l' to tačno ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To nije tačno. Održan je jedan zajednički sastanak pod pokroviteljstvom gospođe Olbrajt na kom su učestvovalе vođe dvaju delegacija. Međutim, u suštini, vi ste u pravu, nikada nije održan formalni sastanak. Prema tome, ti su pregovori vođeni putem posrednika koji su posredovali između

dve delegacije koje nisu bile u stanju, a što je najvažnije, nisu bile spremne da zajedno sednu i pregovaraju. To je upravo i deo problema, to je upravo razlog zbog kojeg je međunarodna zajednica morala preuzeti ulogu posrednika u tom sukobu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje je pitanje bilo da li su delegacije pregovarale, gospodine Petriču? Međusobno.

SUDIJA MEJ: Svedok je odgovorio na pitanje. On je objasnio kako se to odigravalo.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Časni Sude, ako mi dozvolite, moram reći da je na samom početku bilo teško čak i organizovati početnu sednicu sa predsednikom Širakom (Jacques Chirak) u Rambujeu, jer je jugoslovenska strana protestovala, rekli su da oni ne žele da budu u istoj sobi sa teroristima. Taj stav je jugoslovenska strana ipak kasnije promenila i ceremonija otvaranja je održana i na njoj su učestvovalе obe delegacije, a kasnije je jugoslovenska delegacija pokušala inicirati direktne razgovore sa stranom kosovskih Albanaca. Međutim, kosovski Albanci su odbili, nisu pristali na direktne razgovore osim ovog izuzetka koji sam maločas spomenuo. Oni su insistirali na tome da se nastavi sa posredovanjem međunarodnih posrednika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisu prihvatili kosovski Albanci, jesam vas dobro razumeo?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To su veoma dobro poznate činjenice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je profesor Ratko Marković kao šef delegacije tri puta, na različitim sastancima radne grupe, pitao Hila da li pored uvedenih dokumenata, odnosno predloga ima još nekih koji nigde nisu uvedeni? Da li vam je poznato?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li išta znate zašto je Hil izbegavao da da odgovor na ova pitanja?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Budući da ne znam ništa o tome, ne mogu, takođe, ništa da svedočim o tome da li je on izbegavao ili nije izbegavao. Međutim, ja iz mojih kontakata sa vašom delegacijom znam da je od samog početka svima bilo jasno i poznato kakav je bio predloženi sporazum, uključujući i vojnu stranu tog sporazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi na strani 3, pasus 8 izjave tvrdite da srpska delegacija ne samo da se nije složila sa prisustvom vojne sile, već se usprotivila prisustvu stranih vojnih i policijskih snaga. Je l' to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Izvinjavam se, možete li mi ponovo da kažete odakle ste to citirali? Možete li to da ponovite?

SUDIJA MEJ: Imate li izjavu, gospodine Petrič?

SVEDOK PETRIČ: O kojoj to izjavi tačno govorite?

SUDIJA MEJ: Govorite o izjavi svedoka?

SVEDOK PETRIČ: Da. Gospodine Milošević, rekli ste paragraf 3

SUDIJA MEJ: Strana 3, paragraf 8

SVEDOK PETRIČ: Moram da brojim paragrafe, nisu numerisani.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: U engleskoj verziji je na četvrtoj strani mesto na kome se to spominje.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ne bih se želeo da se protivim, ali u mojoj kopiji je to pri dnu treće strane.

SUDIJA MEJ: Ipak, nemamo kopiju. Dobro, hajde da se pokuša-mo...

SVEDOK PETRIČ: Pa to znači sledeće: ono šta ste vi ranije govorili u vezi 2, 5 i 7. Svi implementacijski aspekti bili su tema za koju je delegacija smatrala da nema mandat da o tome pregovara. Međutim, sa druge strane, postojala je jasna razlika između političkog dela i implementacijskog dela, dela o sprovođenju političkog sporazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači bio je postignut ili je na pomolu bio da se postigne dogovor o političkom sporazumu, ali ne i o prisustvu NATO snaga na području jedne suverene države. Je l' tako ili nije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To nije tačno. Prvi deo pregovora bavio se političkim sporazumom, političkim sistemom, jasnom definicijom okvira rada Kontakt grupe, znači trebalo je definisati što je supstantivna autonomija za Bosnu i Hercegovinu. To je bio politički deo. A sada, kako to sprovesti u delo, jer jednom kad se politički deo dogovori kao što se to činilo na kraju 24. februara, to je deo koji se tiče implementacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 4, pasus 4, vi navodite: "Srpska delegacija je zaista radila i mi smo napravili značajan napredak i postigli kompromis u vezi sa političkim i pravnim sistemom na Kosovu". Je l' to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, posle tog kompromisa, srpska strana je trebalo da pristane i na okupaciju Kosova i Jugoslavije od strane NATO snaga. Moje pitanje glasi, nije li to bila suština, nije li to bila suština zahteva u Rambujeu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, nije bila predviđena nikakva okupacija. Bio je predviđen sporazum između međunarodne zajednice, odnosno preciznije Kontakt grupe i Savezne Republike Jugoslavije o sprovođenju dogovora iz Rambujea, odnosno konkretno o međunarodnom vojnomj prisustvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad vam ne bih citirao druge tačke sporazuma, ali kao što znate, pošto ste ga dobro čitali, znate da se u tom sporazumu predviđa, da je glavni arbitar komandant snaga, znate da samo on odlučuje o svemu što se tiče sporazuma, znate dakle da imaju pravo da koriste i zemlju i nebo i vazduh i vodu i frekvencije i sve moguće u Jugoslaviji. Dakle vi to ne smatrate okupacijom? Da li bar smatrate okupacijom Kosova okupaciju, s povlačenjem jugoslovenskih snaga i tako dalje i potpunim okupiranjem teritorije od strane NATO snaga, da li bar to smatrate okupacijom?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, to nije okupacija. Nikada nije bila predviđena nikakva okupacija u Rambujeu, baš kao što to nije bio slučaj u Dejtonu, a vi ste to potpisali. Dejtonski model u kojem su učestvovala Kontakt grupa, Sjedinjene Američke Države, Evropska zajednica i Ruska Federacija, gde su se oni složili, oni su se složili da se sledi model iz Dejtona. Prema tome, tu se uopšte nije radilo o okupaciji, nego o zajedničkom sporazumu koji ste vi potpisali u ime Jugoslavije, a gospoda Tuđman i Izetbegović za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Prema tome, to nije okupacija, a to je bio isti model, ista ideja kao i u slučaju Rambujea.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Petriču, kakve veze ima Dejton sa Rambujeom? I da li je vama jasno da je i što se i okupacije Bosne i Hercegovine tiče do toga sada došlo zloupotrebom Dejtona, a ne po slovu Dejtona?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne slažem se sa vama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A dobro, da li se slažete sa citatom koju ću vam pročitati: "Sporazum, pod navodnicima uopšte nije sporazum. To nije bilo rešenje postignuto pregovorima nego ultimatum za bezuslovnu predaju, diktat koji je značio smrt Jugoslavije i koji Beograd neće prihvatiti".

SUDIJA MEJ: Odakle to citirate?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja citiram Džona Pidžlera (John Pichler) iz "Nju stejtsmena" (New Statesman) maja 1999. godine, citat precizno glasi: "Svako ko pažljivo pogleda dokument iz Rambujea neće imati nikakve sumnje da su izgovori koji su dati za kasnije bombardovanje, da su ti izgovori bili fabrikovani".

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, da li vam je jasno da je to ovde nama na Sudu od veoma male pomoći? To je tek mišljenje jednog novinara koji piše u jednom britanskom listu 1999. godine. Mi ćemo morati da odlučujemo o činjenicama, a ne o novinarskim mišljenjima. Ali, u redu, kad ste već izneli tvrdnju svedoku da to nije bio sporazum postignut pregovorima, tretiraćemo to kao vaše pitanje. Dakle, to nije bio sporazum nego ultimatum za bezuslovnu predaju. Znači, gospodine, čuli ste navod koji je iznet. Recite nam da li biste vi taj sporazum tako okarakterisali?

SVEDOK PETRIČ: Pa, dozvolite mi da to ovako kažem: Rambuje je predstavljao pokušaj da se dođe do miroljubivog sporazuma, Rambuje je vođen na potpuno transparentan način, bio je zasnovan na višemesečnim pregovorima na terenu u periodu takozvane "šatl diplomatije". Kontakt grupa je uspostavila principe i podržala te principe, prema tome, govoriti o diktatu, ultimatumu je sasvim pogrešno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto mi ne dozvoljavate da citiram i tretirate to kao moje pitanje, možete slobodno da tretirate kao moja pitanja, ja citiram radi korektnosti prema onome ko je to rekao, ali je to i moje mišljenje, prema tome i moje pitanje. Da li se slažete sa sledećim citatom: "Mirovni pregovori bili su inscenirani i Srbima je rečeno "Predajte se, i okupiraćemo vas ili se nemojte predati pa ćemo vas uništiti"?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja mogu da potvrdim da to uopšte nije bio slučaj ni u Rambujeu ni u Parizu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je tačno ovo što, ovo je bio Džon Pildžer u "Nju Stejtsmenu", a da li je tačno

ovo što Ronald Hečel (Ronald Hechel) piše u knjizi "Put u rat" (Road to war), koji kaže: "Rambuže je u stvari bio zaseda." Ronald Hečel to dobro definiše, to je bila "objava rata zamaskirana u mirovni sporazum".

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate, gospodine Petriču, da je Džordž Keni (George Kenney), američki diplomata koji je u Stejt dipartmentu (State Department) bio "Yugoslav desk officer" (koordinator za Jugoslaviju), napisao u časopisu "Nejšn" (Nation) 14. juna 1999. godine, znači autentično: "Da su Sjedinjene Američke Države", citiram ga doslovce, "smišljeno postavile prag više nego što su Srbi mogli prihvatiti".

SUDIJA MEJ: Ali to je tek mišljenje tog čoveka. Ukoliko želite, gospodine Miloševiću, vi možete njega da pozovete da svedoči kod izvođenja vaših dokaza. Ali njihovi pogledi kao takvi nama nisu ni od kakve pomoći. Jeste li vi prag postavili toliko visoko da ga oni ne mogu dosegnuti?

SVEDOK PETRIČ: To nije tačno. I to se može dokazati jednostavnom činjenicom da Ruska Federacija nikad ne bi pristala na nešto takvo u okviru Kontakt grupe. I želim da naglasim činjenicu da je u svim pripremanjima za Rambuže i u kompletnom radu Rambužeja ruska strana u potpunosti učestvovala, u potpunosti bila informisana i da stvari nikako i ne bi mogle teći drugačije. Po mom mišljenju, to je sasvim jasan dokaz da se nije radilo o nikakvoj varci, ni o kakvom diktatu, ni o kakvom ultimatumu, nego o teškim pregovorima koji su dugo vremena trajali, koji su bili veoma pozitivni ali, na žalost, koji su nakon 23. februara propali i to na žaljenje i razočaranje mnogih, uključujući i neke osobe u jugoslovenskoj delegaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa valjda vam je jasno da je jugoslovenska delegacija išla tamo da, sa najboljom željom i u najboljem uverenju da se dođe do mirnog rešenja. Da ili ne?

SUDIJA MEJ: Gospodine Petriću?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja to pretpostavljam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se to tačno vidi iz ovog pisma Ratka Markovića koje ste citirali i koje vrlo precizno kaže: "Naročito bismo želeli da naglasimo, kao što je to učinila i Kontakt grupa, da ne može biti nezavisnosti Kosova i Metohije, niti treće republike", a pre toga kaže: "Definisanje samouprave Kosova i Metohije, uz poštovanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Srbije i Jugoslavije". Dakle to su granice u kojima jugoslovenska delegacija, u granicama, dakle, svog suvereniteta i teritorijalnog integriteta i u granicama samouprave, a ne nezavisnosti i treće republike, pregovara. Je l' to jasno? Da ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je tačno i ja bih želeo sada da ponovim da su Kontakt grupa i pregovarači naročito pazili na to osetljivo pitanje koje se tiče suvereniteta i teritorijalnog integriteta Jugoslavije. Koliko ja znam, to je bilo naglašeno, uneto u Rambuje sporazum u tri, i to u tri navrata kako bi se postiglo da to pitanje bude jasno i van svake sumnje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada vas, sada vam skrećem pažnju na treći pasus ovog pisma Ratka Markovića koji, znači konstatujući sve to, kaže: "Prema tome, svi elementi samouprave", dakle svi elementi samouprave, "u vreme sastavljanja sporazuma treba da budu poznati i jasno definisani." Dakle, sporazum se mora postići tako da svi elementi budu poznati i jasno definisani. "Tokom daljeg rada, to pitanje treba adekvatno raspraviti i doslovno rešiti. U tom smislu, spremni smo da učestvujemo u sledećem sastanku", i tako dalje i predlaže opet sastanak dve delegacije, naravno uzalud. E sada, s obzirom na ovaj stav, da li vam se taj stav čini logičnim, da delegacija Republike Srbije traži da svi elementi te samouprave moraju biti poznati i regulisani u vreme sastavljanja sporazuma? Je l' to neki nerealan zahtev?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, apsolutno ne. Svi elementi samouprave, a sad govorimo o onome šta sam govorio u vezi poli-

tičke strane sporazuma, sve je to znači u to vreme bilo na stolu i sve je to bilo veoma jasno definisano i poznato jugoslovenskoj delegaciji. Međutim, vidim da je iz ovog pisma jasno da jugoslovenskoj delegaciji jasno da se jedna takva važna stvar mora posebno naglasiti u takvom pismu, kako bi to, kako bi bilo dato do znanja da je to veoma važno. Ja ponavljam, svi elementi samouprave bili su definisani i veoma dobro poznati obema stranama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, pošto ste sami rekli da se ne slažemo u vezi s okupacijom, da ne idemo u raspravu na teren rasprave o okupaciji koja je očigledna iz sporazuma, a i iz reagovanja širom sveta, nego na ovo sada o čemu govorimo znači. Citiraću tu tačku 3, to je deo amandmana i finalne klauzule, tačka 3: "Nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, sazvaće se međunarodni skup radi utvrđivanja mehanizma za konačno rešenje problema Kosova, na osnovu volje naroda, stavova relevantnih vlasti, napora svih strana na implementaciji ovog sporazuma i Završnog akta iz Helsinkija (Helsinki Final Act), kako bi se sprovedla sveobuhvatna procena sprovođenja ovog sporazuma i razmotrili predlozi svih strana za dodatne mere". Da li vam se čini sa ovim gde se kaže da bi se tri godine posle toga trebalo da ispita volja naroda, kako se ovde kaže i donese konačan sporazum, da li vam se čini da je toliko providna šema, prvo okupacija, pa onda albansku nacionalnu manjinu proglasimo za narod sa pravom na samoopredeljenje i onda izvrši se legalizacija s potpisom Jugoslavije, s potpisom Srbije, legalizacija otimanja Kosova koji predstavlja integralni deo Srbije? I da li je to u skladu sa ovim što ste maločas rekli da je sasvim umesno, zahtev delegacije da se zna prilikom sklapanja sporazuma svaki element sporazuma?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja smatram da ste se vi dotakli jedne veoma važne i relevantne teme u ovom sporazumu. Vi ste ovo pročitali i ja mislim da ste pročitavši to, dokazali nešto upravo obratno od onoga šta ste insinuirali, jer ovo je, usprkos dugim formulacijama, veoma jasno, ovde je veoma jasno rečeno da krajnje rešenje mora biti zasnovano na volji naroda, jer to je osnov demokratije i to ne samo na osnovu volje Albanaca, nego i Srba. I

drugo, stoji da će se napori svake strane uzeti u obzir, znači koliko svaka strana doprinosi izgradnji mira na Kosovu...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pročitao sam, gospodine Petriču...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da završi i objasni.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Obe strane, gospodine Miloševiću, moraju sa tim da se slože. Prema tome, ako jedna strana želi nezavisnost, a druga strana je protiv toga, onda to nije moguće da se postigne. I zadnja, veoma važna tačka koju smo stavili u sporazum namerno, naime Završni akt iz Helsinkija znate da znači da nema promena postojećih granica. Prema tome, to je upravo bila garancija...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je onda došlo do bombardovanja. Kako to sada govorite da je ovo značilo da samo može pristankom obeju strana, a ovamo gde nema pristanka obeju strana dođe do bombardovanja? Je l' vam to logično, gospodine Petriču? Zar mislite da neko može to da veruje šta sad govorite?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Na žalost, da je na sporazumu iz Rambujea stajao jugoslovenski potpis, ovaj zadnji paragraf koji ste vi upravo citirali stupio bi na snagu i tada bi Završni akt iz Helsinkija bio osnova za svako daljnje konačno rešenje. Na žalost, vaša strana nije potpisala i zato ste morali da snosite posledice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, pošto takvu nelogičnost ostavljam onima koji gledaju, a da li shvatate da je sadašnja okupacija Kosova i zločini protiv nealbanskog stanovništva, uključujući preko 360.000 isteranih Srba i drugog nealbanskog stanovništva...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Pre nego što nastavimo sa ovom tendencioznom raspravom, recite u čemu je relevantnost toga?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantnost je toga, gospodine Mej, u zločinu koji je izvršen nad mojom zemljom i koji vi nastojite da ovde pokrijete opravdanjima kojima se taj zločin ne može opravdati...

SUDIJA MEJ: U čemu je relevantnost toga za ovu optužnicu? U čemu je relevantnost vašeg pitanja za ovu optužnicu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa upravo, upravo o tome da se radi ne, da se radi o zameni teze o tome što sam govorio na samom početku, da vi one koji su zemlju branili proglašavate za krivce, a one koji su izvršili zločin agresije na tu zemlju, zločin protiv mira i niz drugih zločina opravdavate ovakvim objašnjenjima koja se ovde daju u ovoj sudnici i nizom lažnih svedočenja koja su...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, udaljili ste se od teme. Imate li kakvo relevantno pitanje za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja imam relevantno pitanje, ja pitam gospodina Petriča koji je inače bio okupacioni upravnik Bosne i Hercegovine, da li shvata da je sadašnja okupacija Kosova i zločini izvršeni nad srpskim stanovništvom...

SUDIJA MEJ: Vi niste ovde da vređate svedoka. Sada idemo na pauzu budući da je gotovo 12.10. Pauza od 20 minuta, a zatim nastavljamo sa radom.

TUŽILAC NAJS: Samo pre nego što odemo na pauzu, jedna stvar u vezi sa unakrsnim ispitivanjem. Mislim da za ostatak jutra nećemo da imamo drugih svedoka zbog raznih teškoća sa njihovim dovođenjem. Prema tome, jedini svedok koji je tu je onaj za koga se tek mora doneti odluka po 92bis.

SUDIJA MEJ: Ako je to Sandra Mičel, odgovor je da se to prihvata po 92bis i ukoliko je ona spremna, možete sa njom da počnete.

TUŽILAC NAJS: Još je nismo stavili u okviru pravila 92bis i mislim da to nećemo moći da danas do kraja dana učinimo.

SUDIJA MEJ: U redu, pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, da li imate sledećeg svedoka ili ne?

TUŽILAC NAJS: Svedokinja Sandra Mičel ulazi u zgradu. Njena izjava nije procesuirana u skladu sa odredbama pravila 92bis, ali ako Pretresno veće napravi pauzu, zapravo, ako ona stigne u narednih nekoliko minuta i ako Pretresno veće napravi pauzu od nekoliko minuta, tako da možemo da završimo taj proces, onda ćemo biti i ona će biti spremna za rezime i unakrsno ispitivanje.

SUDIJA MEJ: Mislim da nam to ne daje baš mnogo vremena. Videćemo kako se stvari budu razvijale, ali bilo bi nam od pomoći kad bi sledeći svedoci već bili spremni da počnu.

TUŽILAC NAJS: Kao što časni Sud zna, imali smo svedoke koji su nedeljama bili u hotelu i bojim se da nepredvidive okolnosti čine da je sasvim nemoguće da dobijemo više svedoka nego što ih imamo ove nedelje.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, daćemo vam malo duže vremena onda s obzirom na okolnosti. Dobili ste još 40 minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo u vezi sa ovim predhodnim pitanjem, koje se tiče Sandre Mičel, ja sam vam jutros ovde rekao, nabrajajući koje izjave nismo dobili, da nemamo izjavu Sandre Mičel, na šta je druga strana odgovorila da je izjava Sandre Mičel distribuirana 27. juna. Ja je nisam dobio ni 27. juna kada oni tvrde da je distribuirana i moj saradnik koji je ovde u gradu i u zgradi, takođe nije dobio izjavu Sandre Mičel...

SUDIJA MEJ: Pozabavićemo se tim pitanjem. Dajte da završimo unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Petriču, vi ste upravo maločas rekli "zato što niste potpisali sporazum, zato ste bili bombardovani", otprilike tako, "zato ste snosili posledice", to je ono šta ste maločas rekli.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ono šta sam rekao do sada, gledajući unazad, znamo šta se desilo nakon propasti pregovora. Ja nisam mislio na bombardovanje, jednostavno sam rekao naš deo... Deo pregovarača se završio zahvaljujući nesaradnji sa vaše strane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, da li to potvrđuje upravo ono šta sam rekao da je to bio ultimatum ili potpišite ili ćete biti bombardovani, što se desilo, znači. Suverena država nije prihvatila okupaciju i zato je bila bombardovana, nije prihvatila ucenu i zato je bila bombardovana, nije prihvatila ultimatum i zato bila bombardovana, je l' to tako ili nije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Poznata vam je činjenica da je i u oktobru 1998. godine, ako se pravilno sećam, NATO izdao svoju izjavu, "1 Act", tako se nazivala, a onda je ona dalje razrađena, tako da je bilo svima jasno da ako propadnu pregovori, da će doći do drugog čina. Mi kao pregovarači smo pokušali sve, uložili smo dodatni napor, otišli smo u Beograd da bismo pokušali da spasimo čitavu situaciju, da bi se nastavili pregovori i, na žalost, nismo u "Belom dvoru" naišli na nekoga ko bi nas slušao, naišli smo samo na...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas je konstatovano da pregovora nije ni bilo između albanske i srpske delegacije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ja govorim o činjenicama na terenu, o činjenicama koje su se desile posle Rambujea i Pariza kada su Kontakt grupa i tri pregovarača napravili poslednji pokušaj da se na miroljubiv način reši sukob.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pod tim miroljubivim načinom podrazumevate NATO trupe u Jugoslaviji?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To nije tačno, ja sam tokom pregovora govorio o miroljubivom rešenju i mislio sam na potrebu da se uključi vojna komponenta da bi se sproveo sporazum. U suprotnom, taj sporazum bi ostao tek na papiru, a oružani sukob na Kosovu bi se nastavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznata izjava jednog od članova albanske delegacije, Vetona Suroija (Veton Surroi) koga ste svakako upoznali, koji je dao za produkciju BBC, za emisiju "Mortal combat" (Mortal Combat, krvava bitka) u kojoj, opisujući razgovor Olbrajt-Tači, kaže, citiram ga: "Ona je govorila: ti potpišeš, Srbi ne potpisuju, mi bombardujemo. Ti potpišeš, Srbi potpisuju, imaš NATO na svojoj teritoriji. Od tebe zavisi, ako ti ne potpišeš i Srbi ne potpišu, mi ćemo zaboraviti to", u svom razgovoru sa Tačijem. Je li vam to poznato?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, to mi nije poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da napravim samo jednu malu digresiju, dobio sam sada u pauzi izjavu Vladimira Štambuka, iako je to marginalno pitanje, ali pošto ste njega citirali, onda on kaže: "Izjava. Pod punom moralnom i materijalnom odgovornošću tvrdim da izjava Volfganga Petriča data Tribunalu je netačna i zlonamerna. Tokom susreta u Rambujeu, pošto je...

prevodilac: Molim vas da malo sporije čitate.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, molim vas da usporite radi prevodilaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... "rekao sam, ukoliko dođe do napada na Jugoslaviju, od NATO bombardovanja će stradati i Albanci na Kosovu". Dakle on citira, crnim slovima ovde, svoju izjavu: "Ukoliko dođe do napada na Jugoslaviju, od NATO bombar-

dovanja će stradati i Albanci na Kosovu". To je sve. I izjavu daje za ove ovde potrebe, možete da je uzmete, ali da idemo dalje...

SUDIJA MEJ: Dozvolite da svedok odgovori na to. Navodi se da je on jednostavno rekao da će biti žrtava među Albancima. Da li je to tačno?

SVEDOK PETRIČ: Ja ostajem pri svojoj prvobitnoj izjavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A da li vam je poznata knjiga vašeg sunarodnika austrijskog istoričara Hansa Hofbauera (Hans Hofbauer) koji je, takođe, citirao Džordža Kenija (George Kenney) kompetentnog diplomatu Amerike u onome kad je rekao: "Namerno smo lestvicu podigli visoko kako Srbi ne bi mogli da je preskoče, ali..."

SUDIJA MEJ: Već smo se time pozabavili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 219 svoje knjige dodaje: "Vi za to snosite, svakako, veliku odgovornost". Da li vam je to poznato, gospodine Petrič? Hofbauer je vaš sunarodnik. Da li se smatrate odgovornim?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Znam gospodina Hofbauera, poznajem tu knjigu i znam njegov stav sa kojim se ja u potpunosti ne slažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda da idemo dalje. Tvrdite da se srpska delegacija konsultovala sa Beogradom u vezi sa detaljima sporazuma i da je u političkom smislu postignut kompromis. Da li smatrate da su se i u pogledu tog kompromisa konsultovali sa mnom kao šefom države?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je moja pretpostavka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, pa sad mi odgovorite, pa šta uopšte s tim? Zar nije logično da se delegacija jedne države

konsultuje sa predsednikom te iste države o pitanjima koja su od velike važnosti za tu državu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: A to onda znači da je moja pretpostavka tačna, da ste vi donosili konačnu odluku o sudbini i o ishodu mirovnih pregovora u Rambujeu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi ste maločas odgovorili da smatrate da je postignut politički kompromis i da smatrate da su se u pogledu tog političkog kompromisa konsultovali samnom. Je l' tako?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Što se tiče političkog dela sporazuma, da, ali pretpostavljam da je i vojni deo o vojnoj implementaciji, da ste i o tom delu vi odlučivali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to šta vi pretpostavljate, to je vaša stvar, a recite mi da li vam je poznato sa kim se konsultovala albanska delegacija na razgovorima u Rambujeu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne znam sve o tome, ali znam da je Tači jednom otputovao u Ljubljanu da bi se konsultovao sa gospodinom Demaćijem (Adem Demaci).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je tamo sve vreme bio uz njih Morton Abramovič (Morton Abramovitz) kao konsultant i veza sa američkom administracijom?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Morton Abramovič je, koliko je meni poznato, bio savetnik, nezavisni savetnik delegaciji kosovskih Albanaca i kao takav, on je bio prisutan u Rambujeu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nezavisan, dakle savetnik delegacije Albanaca po vašem saznanju? A sa kim ste se vi konsultovali za vreme pregovora u Rambujeu, gospodine Petriču?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Konsultovao sam se sa predsedništvom Evropske unije koje je tada bilo, u to vreme, u Nemačkoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, koliko su često za vreme pregovora u Rambujeu boravili Olbrajtova, Vedrin, Kuk?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Gospoda Vedrin i Kuk su bili podpredsednici konferencije, to jest delili su predsedavajuću funkciju na pregovorima u Rambujeu i, naravno, oni su otprilike svaki drugi dan bili u Rambujeu. Ne sećam se što se tiče gospođe Olbrajt, državnog sekretara (Secretary General) Olbrajt. Ona je takođe tamo bila u nekoliko navrata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A nije li napad NATO alijanse na Jugoslaviju upravo dokaz da politički kompromis koji i vi tvrdite da je postignut i nije bio cilj međunarodne zajednice na pregovorima, već upravo stacioniranje NATO snaga na području SRJ, odnosno na Kosovu? Da ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Prvo, bilo je vrlo jasno da bi se sproveo politički kompromis koji ste vi spomenuli, bila je potrebna ta vojna komponenta, a druga stvar je da je posle 23. februara jugoslovenska strana počela da se povlači od pravljenja političkog kompromisa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 280 svoje knjige, "Kosovo" vi, karakterišući prirodu predloga Kontakt grupe, navodite, vas citiram, gospodine Petriču: "Sporazum je karakterisao snažan uticaj međunarodne zajednice. Kosovo bi *de facto* postalo privremeno protektorat. Odredbe sporazuma svesno su formulisane dvosmisleno da bi dale široku mogućnost za razmatranje". Za razmatranje čega, gospodine Petriču? Za razmatranje ili za zloupotrebu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Definitivno ne za zloupotrebu, već za razmatranja i u stvari, ta odredba o protektoratu je u stvari bila ta da se u praktičnom smislu objasni šta je to značilo. Kao što ste vi već ranije rekli, postojala bi konačna međunarodna vlast na Kosovu, kao što je slučaj u Bosni i Hercegovini. Ponovo se koristio model Dejtona kao model za Kosovo, da bi se uspostavilo međunarodno prisustvo na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačan sledeći citat vaše knjige: "Mada su predviđeni, nije došlo za vreme pregovora

ni do jednog direktnog razgovora između delegacija ili njihovih odbora. Više pokušaja posrednika Majorskog da potstakne jugoslovensku stranu i da stvori formu za razgovore nisu uspjeli zbog otpora Albanaca". Završen citat. Je li to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Mislim da sam ja to već objasnio, gospodine Miloševiću, i to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je srpska strana, upravo preko Hila, u nekoliko navrata insistirala na zajedničkom sastanku, ali da je to uvek bilo odbijano sa albanske strane?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Srpska strana, kao što sam to već istakao, prvobitno je odbila i da sedi u istoj prostoriji za svečano, formalno otvaranje, a kasnije je promenila svoju taktiku i onda je tražila direktne susrete koje smo mi pokušali da omogućimo. Međutim, na žalost, uprkos nekoliko pokušaja, na to nije pristala albanska strana, kao što sam već to istakao. Tako da je albanska strana insistirala da se nastavi sa posredovanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je održan ijedan ekspertski sastanak dve delegacije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Koliko je meni poznato, ne. Došlo je do jednog sastanka koga sam pomenuo koji je organizovala državni sekretar Olbrajt i to je bi pokušaj da se probije led. Međutim, nije došlo do novog sastanka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačno da ste 10. februara 1999. godine insistirali na sastanku sa jugoslovenskom delegacijom u Rambujeu, da je ubedite da odustane od deset principijelnih zahteva, među kojima je bio i onaj o nepromenljivosti državne granice SRJ i o Deklaraciji kosovskih Albanaca o odustanku od nezavisnosti Kosova?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, to ponovo nije tačno, časni Sude. Potrebno je malo duže objašnjenje ovih deset osnovnih principa koje spominje gospodin Milošević. Kao što sam već rekao, oni su već bili uključeni u pozivu, bili su preduslov, nešto o čemu nije

moglo da se pregovara, to je nešto što su obe delegacije morale da prihvate. Tokom pregovora u Rambujeu, jugoslovenska strana je pokušala da organizuje potpisivanje opštih principa, tih deset principa, što se smatralo nepotrebnim, zato što su oni bili već prihvaćeni samom činjenicom da su Jugosloveni došli u Rambuje. To je bio preduslov prihvatanju. Prema tome, to potpisivanje se smatralo nepotrebnim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, deset principijelnih zahteva, da li se sećate da je u pogledu uređenja Kosova ključni zahtev srpske strane bio da Skupština ima dva doma, Veće građana, koje će se birati po principu "jedan čovek-jedan glas", i drugo Veće nacionalnih zajednica, koje će biti sastavljeno paritetno od predstavnika svih nacionalnih zajednica na Kosovu? Da li se toga sećate, da ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, sećam se toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li smatrate da je ispravan princip da nacionalne zajednice bez obzira na svoju brojnost na Kosovu budu ravnopravne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je bio jedan od principa kojim smo se rukovodili. Još više od toga, mi smo hteli da etničke zajednice na Kosovu imaju ojačan položaj, da njihov status bude jači i to je razlog zašto su Rambuje sporazumi, prema onim stručnjacima koji su ih analizirali predviđali, trebali da obezbede srpskim i drugim zajednicama, nealbanskim etničkim zajednicama oko 40 posto političke vlasti, a oko 60 posto bi bilo dato kosovskim Albancima. Znaete da je demografski i etnički presek potpuno drugačiji od toga. Mi smo hteli da ojačamo nacionalne zajednice tamo i, kao što znate, ostale, nealbanske etničke zajednice su tradicionalno na srpskoj strani i to je bio razlog da se iznađe pravedno i izbalansirano i jako stanje za nealbance, da bi se mogla stvoriti jedna realna situacija za nealbance na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto onda nije prihvaćen srpski predlog da ima Veće nacionalnih zajednica u kome će svaka

nacionalna zajednica učestvovati paritetno, ako je princip bio da budu ravnopravni?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da odgovorim na to nedvosmisleno. Jeste došlo do situacije kada je jugoslovenska strana predložila dvodomni sistem i to su prihvatili i pregovarači i albanska strana. Međutim, kada je jugoslovenska strana videla sve pojediniosti onda su oni, u stvari, odlučili da odustanu od toga i da na tome ne insistiraju. Ja bih lično podržavao takav mehanizam i mogu da vam kažem da sam u Bosni i Hercegovini pre nekoliko nedelja uspeo da uvedem dvodomni sistem u Republici Srpskoj, tako da možete da mi verujete da ja sasvim podržavam potpunu ravnopravnost i jačanje manjinskih etničkih grupa u bilo kom delu bivše Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa niste mi odgovorili zašto onda nije prihvaćen taj ključni zahtev srpske strane, da skupština ima taj dom nacionalnih zajednica, gde će biti paritetno zastupljene sve nacionalne zajednice?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Zato što je jugoslovenska strana odustala od ove ideje. Da bi se garantovala jednakost, to je onda bilo uključeno u taj jednodomni sistem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je delegacija Srbije, odnosno ta koja je pregovarala, kojoj je na čelu bio Ratko Marković bila sastavljena od predstavnika svih nacionalnih zajednica koje žive na Kosovu, uključujući i predstavnike albanske partije?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, to mi je bilo poznato i, naravno, ja sam takođe bio u vezi sa predstavnicima drugih etničkih zajednica koje su učestvovala u vašoj delegaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zašto niste onda podržali taj multietnički princip ravnopravnosti, umesto majorizacije albanske većine na Kosovu? Zar vam se nije činilo pravednije da se taj multietnički princip ravnopravnosti nacionalnih zajednica favorizuje umesto majorizacije Albanaca?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam već probao da objasnim da smo upravo to pokušavali i da je to još uvek sadržano u nacrtu sporazuma iz Rambujea koga je, na žalost, potpisala samo albanska strana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi ste rekli, kad govorite o albanskoj strani, da je delegacija Albanaca bila vrlo heterogena i predstavljala čitav niz različitih grupa, u dijapazonu od Rugove do Tačija, nezavisnih, umerenih, ekstremnih i tako dalje. Je l' tako ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je u suštini tačno, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sad mi kažite koliko je njih potpisalo sporazum?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Po dogovoru, došlo je, to jest postojala je unutrašnja struktura gde je postojao šef delegacije i onda je bio jedan manji pregovarački tim isti, u stvari tako je bilo kad je bila i albanska delegacija. Prema tome, ako se tačno sećam, sporazum su potpisali Rugova, Tači i Suroi. Rugova je zastupao jedan deo ove prilično heterogene grupe, Tači je predstavljao drugi deo, u suštini OKV, a Veton Suroi je predstavljao takozvane "nezavisne". Bljerim Šalja (Blerim Shala) sebe lično, kao i još neke ljude sa sličnim stavovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači od 17 članova delegacije, oni su potpisali.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je posrednika potpisalo sporazum?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Gospodin Hil i ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, ovde od 17 članova albanske delegacije potpisali ovi koje ste rekli, od posrednika, na čiji se konsenzus pozivate, potpisali samo vi i Hil, dok Majorski to nije potpisao i to je bilo dovoljno da bude osnov da Jugoslavija

bude bombardovana, ne Kosovo, nego cela Jugoslavija da bude bombardovana? Je l' tako, gospodine Petriču?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je netačno i pogrešno. Prvo, vaš zaključak je netačan. Da rešimo prvo činjenice. Odluka kosovskih Albanaca da potpišu doneta je kolektivno, bila je zajednička. Prema tome, postojao je jednodušni sporazum unutar albanske delegacije da ovi ljudi treba da potpišu sporazum. Kad je reč o tri posrednika, kao što sam već objasnio, gospodin Majorski je odlučio da prisustvuje ceremoniji potpisivanja, ali da ne potpiše dokument tamo, nego da ga potpiše onda kada i druga strana, to jest vaša delegacija bude spremna da potpiše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, od vas tri posrednika falio je jedan potpis i vi ste smatrali da se taj potpis može da ignorirše. Da li je to isto kao što je NATO ignorisao činjenicu da je prekršio povelju Ujedinjenih nacija agresijom na Jugoslaviju i da nije...

SUDIJA MEJ: Udaljavate se od suštine ovakvom polemikom. Imate li još koje pitanje, relevantno pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam. Da li je tačno, pošto sam vam citirao onaj razgovor Tačija i Olbrajtove i motive koji se mogu videti iz razgovora, da li bi mogli da odgovorite na pitanje ko je ubedio Tačija da potpiše sporazum u Rambujeu? Da li vam je to poznato?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Sporazum u Rambujeu su u ime Albanaca potpisali, potpisao je Veton Suroi (Veton Surroi), a tek je u Parizu, u Kleber centru Tači stavio svoj potpis, nakon konsultacija na Kosovu, jer je on nakon tih konsultacija odlučio da taj sporazum, takođe, potpiše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da pogledam još neke od ovih vaših izjava. Vi ste objasnili, gospodine Petriču, da ste na dan bombardovanja napustili Beograd, iz ovoga šta ovde piše, zato što vam je ambasador Bugarčić savetovao da napustite zemlju, zato što ne može da vam se garantuje bezbednost. Pošto mi

to izgleda potpuno neverovatno, da li je moguće da ste se nešto prevarili u tome, s obzirom da ste vi bili ambasador u Beogradu i s obzirom da se pitanje vaše bezbednosti ni u pogledu, baš ni u kakvom pogledu nije moglo postavljati. Da li vi to objašnjavate ovde da vam je, u stvari, Bugarčić rekao da morate da pobegnete da biste preživeli?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je vaša interpretacija. Ja nisam tamo bio samo austrijski ambasador i stvari nisu bile tako kritične. U oktobru, pre vašeg sporazuma sa Holbrukom, kada je većina ambasadora napustila Beograd, ja sam ostao tamo. Međutim, ovaj put ja nisam bio samo austrijski ambasador nego i pregovarač za kojeg su mnogi ljudi, na žalost, zbog propagande smatrali da je doprineo neposredno predstojećoj vojnoj operaciji. To je, naravno, bio pogrešan zaključak, međutim na osnovu svega toga gospodin Bugarčić mi je, da tako kažem, dao prijateljski savet da je bolje da napustim zemlju. Ja nisam smatrao da ja bežim iz zemlje, upravo suprotno, radilo se o situaciji u kojoj su svi znali da rat neposredno predstoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali, na primer, da li znate koliko je diplomata ostalo u Beogradu za vreme rata?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne znam koliko ih je ostalo, nekoliko je ostalo, ali ti ljudi nisu bili pregovarači u Rambujeu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je ikada u Beogradu bio ugrožen neki diplomata?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne znam. Koliko ja znam, nije. Ja sam uvek bio veoma dobro priman i ja sam se tamo vratio i nakon intervencije NATO-a i tada su me dobro primili i javnost i moji prijatelji i poznanici, a i patrijarh Pavle i ministar inostranih poslova Jovanović.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste, dakle, zaključili da treba da odete iz Beograda zato što su vas neosnovano, pretpostavljali ste, smatrali odgovornim za predstojeće bombardovanje i za ono što ste radili u Rambujeu, je l' tako?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je interpretacija data gledajući unatrag. Međutim, u ono vreme ja nisam znao mnoge stvari i ja nisam želeo da započne bombardovanje. Radilo se o odluci zasnovanoj na razlozima sigurnosti koje je donelo moje ministarstvo inostranih poslova u Beču (Vienna), koje je od mene i mog osoblja zatražilo da se vratimo u Beč.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li ste vi otišli po nalogu vašeg ministarstva, iz razloga sigurnosti koje sad kažete ili zbog, kako kažete, saveta koji vam je dao Bugarčić?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da se taj razgovor završio drugačije, to jest da me je on ohrabrio da ostanem i podržao u potrazi za miroljubivim rešenjem, ja bih onda naravno tamo ostao. Međutim, časni Sude, morate uzeti u obzir da sam ja tada već bio poslednji od tri pregovarača koji ostao u Beogradu, tako da je postojala tek veoma mala šansa da se pregovori nastave. Jednom kad je Beograd napustio ruski pregovarač, nama je postalo jasno da smo došli do kraja puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da ste sa Bugarčićem najviše saradivali i da ste zahvaljujući toj saradnji uspeli da obezbedite da se uputi poziv finskom timu forenzičara. U usmenoj izjavi, danas pre podne, rekli ste da su prošli čitavi meseci dok je to došlo, a u vašoj pismenoj izjavi kažete, upotrebili ste izraz nedelje. Prema tome, jesu meseci prošli ili su nedelje prošle i šta u stvari vi želite time da objasnite? Nisam uopšte razumeo poentu te vaše izjave, odnosno tog dela vaše izjave, osim, naravno, što poenta cele priče nije uopšte tajna?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa možete reći nedelje, možete reći meseci, prošlo je nekoliko meseci od leta, mislim da ste vi odluku doneli, koliko se sećam, u oktobru, znači možete reći 10, 12 sedmica ili tri meseca, bilo šta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, molim vas, komentarišite mi ovaj deo vaše izjave u kome govorite o puštanju talaca, odno-

sno zarobljenika, kako ste vi rekli ovde u vašoj izjavi, kad su pušteni vojnici, ovde piše u vašoj izjavi: "Međutim, jugoslovenska strana se složila da pusti na slobodu te Albance 10 dana pošto UČK pusti vojnike Vojske Jugoslavije. Dana 14. januara sam se sastao sa Šainovićem, rekao sam mu da moj kredibilitet zavisi od toga da li će Srbi ispoštovati svoj deo dogovora, pošto OVK pusti na slobodu vojnike Vojske Jugoslavije. Tada se 15. januara desio masakr u Račku (Recak) i tada je štampa prenela razgovor između Šainovića i Lukića. Zabrinuo sam se da li će posle toga vojnici OVK biti pušteni na slobodu. Međutim, kao što je bilo dogovoreno, Srbi su pustili na slobodu zarobljenike OVK 10 dana pošto su vojnici pušteni na slobodu. Kad se to desilo, Šainović mi je rekao: "To je predsednikova odluka", pri čemu je mislio na Miloševića. Šainović mi je to rekao nasamo. To je još jedan primer činjenice da se stvari događaju kada to hoće Milošević". Mislim, šta uopšte znači cela ova priča o tome da je srpska strana održala reč, da ste vi posredovali, kako ovde kažete, u oslobađanju vojnika i da, pošto vam je bilo obećano da će posle 10 dana da budu pušteni Albanci, je l' nešto, je l' neki problem to što je srpska strana održala reč i pustila te Albance? U čemu je problem?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Nema problema, radi se tek o još jednom primeru da je odluke donosio predsednik Milošević i da je čak i u teškim okolnostima, kao što je to bio ovde slučaj. Kada je 15. januara, kao što znate, došlo do Račka i kad su svi mislili, svi shvatili da je to jedan novi negativni momenat u sukobu, ja lično jako sam se bojao toga da se vaša strana neće držati tog džentlmenskog sporazuma, jer naravno, tu se radilo o jednom tajnom sporazumu, budući da vaša strana nije želela da se razmena službeno tako i opiše. Albanci su odmah pustili svoje, mi smo onda njima morali obećati, dakle tu se radilo o mojoj reči, oni su mi morali verovati na reč da će i vaša strana pustiti zatvorenike OVK nakon 10 dana kako ne bi bilo tako jasno i očito da se radi o razmeni. Međutim, kad je došlo do Račka, što je u potpunosti promenilo situaciju u tom sukobu, ja sam se počeo bojati da se vaša strana neće držati tog džentlmenskog sporazuma. Međutim,

vi ste se tog sporazuma držali i kad sam ja o tome pitao Šainovića, on je rekao: "To je odlučio predsednik", dakle vi, dakle, ja sam tu samo objasnio ko je u Jugoslaviji vukao konce.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali, ali, upravo zato vas pitam, nemam na srpskom, jer sam dobio ovaj sumarni deo vaše izjave samo na engleskom, ali ovo je, ova tačka 3, gde vi kažete kako opservirate da ja kontrolišem sve i kažete: "Milošević je bio jedina osoba koja je kontrolisala sve u SRJ i on je *de facto* imao kontrolu nad svim odlukama i svim vladinim institucijama". Da se razumemo, gospodine Petriču, ja naravno, uopšte ne dovodim u pitanje činjenicu da je moj stav u vezi sa okupacijom moje zemlje bio da se okupacija ne može prihvatiti. Tu činjenicu ja ne dovodim u pitanje, ali vas pitam, pošto ste bili ambasador u toj zemlji, pošto živite u susednoj zemlji, zašto predstavljate Srbiju i Jugoslaviju kao nekakve divljake u kojoj nema ni Parlamenta, ni Vlade, ni institucija...

SUDIJA MEJ: Čekajte, to je sad čista polemika. Svedok nije radio takve stvari. Možete da postavite još jedno pitanje, jer vam je vreme isteklo. Kako glasi to pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li smatrate, gospodine Petriču, da je nad Jugoslavijom izvršen zločin? Da li smatrate da taj zločin traje i danas i da li na vas ima neki efekat činjenica da je juče počeo da radi konačno legalan Međunarodni krivični sud i da li smatrate da će ovaj produženi zločin doći jednom na legalan sud...

SUDIJA MEJ: Ovo je sasvim irelevantno. Gospodine Tapušковиću, imate li vi pitanja za svedoka?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časne sudije. Gospodine Petriču i danas i u vašoj pismenoj izjavi vi ste kazali da je otprilike između 10. i 14. februara 1999. godine srpska delegacija postigla veliki napredak u tim razgovorima i da se došlo do

kompromisa u vezi sa svim političkim i pravnim aspektima problema na Kosovu, da je postignut otprilike određeni sporazum. Da li je to tako?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je tačno sad da je jedini problem ostao bio kao da se to sprovede?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa tu se radilo zapravo o jedinom, ali, naravno, velikom problemu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E da li je pod tačkom "Implementacija sporazuma", između ostalog stajalo sledeće: "Učešće OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) i drugih međunarodnih tela, ukoliko je to neophodno", tu se ne spominje NATO niti oružane snage, već se kaže "Učešće OEBS-a i drugih međunarodnih tela, ukoliko je to neophodno". Da li je tako stajalo u sporazumu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Gospodine Tapušковиću, vi znate da je upravo to slučaj. Vi sada citirate osnovne elemente sporazuma.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: I pod tačkom "Implementacija" stoji: "Učestvovanje OEBS-a i drugih međunarodnih tela, po potrebi", naravno to znači UN, NATO, već ko bude potreban. Bilo je jasno da će nešto tako biti potrebno za sprovođenje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ako već OEBS nije u pitanju, da li pre svega UN, pa onda kada UN odluči, onda bi trebalo preduzeti određene stvari, ili neki drugi red?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To nije bilo unutar okvira UN. Ovo se dešavalo unutar okvira Kontakt grupe koja je rukovodila i nadgledala tim pregovorima.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: No dobro, a da li je jugoslovenska strana 16. februara, pošto ste vi bili tamo, prihvatila

da se pojača misija OEBS-a i da bude 5.000 ili 6.000 posmatrača i da budu lako naoružani, dakle prvi put je prihvatila vojno prisustvo, 5.000. 6.000 hiljada posmatrača, verifikatora. Da li je tačno da je jugoslovenska strana ponudila to rešenje?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je bilo razmatrano, međutim, na tome više nisu insistirali ni jugoslovenska strana ni međunarodna zajednica.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je, u stvari, već narednog dana, ako je i to tačno, vi ste bili tamo, da li je jugoslovenska strana ponudila da se implementacija osnuje, da se za implementaciju osnuje zajednički štab NATO-a i Vojske Jugoslavije? Da li je i to bilo na tapetu i da li je jugoslovenska strana bila ponudila to?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne sećam se toga.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je već narednog dana, 19. februara, znači nakon što je jugoslovenska strana, čega se vi ne sećate, ponudila to, došlo do onog aneksa "B" o kome se već govorilo danas, da ja to ne ponavljam?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Aneks "B" je u to vreme stavljen na sto, naravno i ranije je rađeno na njemu, a onda je on prezentiran jugoslovenskoj delegaciji, to je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Petriču, ono šta mene zanima, interesuje me da li ste vi imali direktne kontakte sa predstavnicima OVK, vi potpuno sami?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Govorite o Kosovu ili o Rambujeu?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam samo o problemima Rambujea, ne bih hteo da širim temu, nemam vremena. Da li ste imali direktne kontakte sa čelnicima OVK u vezi problema Rambujea?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Imao sam direktne kontakte sa delegacijom kosovskih Albanaca u kojoj su bili i pripadnici OVK, a

posebno sa gospodinom Tačijem. Gospodin Tači govori nemački i zbog toga je bilo lakše sa njim direktno komunicirati, a budući da je on bio vođa delegacije, to je, naravno, poslužilo veoma korisnoj svrsi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene interesuju tri susreta i vaša tri razgovora sa gospodinom Tačijem o kojima pišete u svojoj knjizi. Prvi je bio u noći između 19. i 20. februara. Da li je to bio telefonski razgovor i da li ste noću između 19. i 20. februara razgovarali telefonom sa gospodinom Tačijem?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pretpostavljam da govorite o direktnom razgovoru, o sastanku sa gospodinom Tačijem u Rambujeu u okviru pregovora.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U vašoj knjizi stoji, u vašoj knjizi stoji i to se nalazi na strani 301 vaše knjige: "Nakon jednog noćnog razgovora u četiri oka između Petriča i Tačija, Tači je ubeđen u neophodnost prihvatanja sporazuma u principu". To što piše u vašoj knjizi, da li je tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zatim u vašoj knjizi ima, takođe, da ste 5. marta zajedno sa ambasadorom Kristijanom Bolsom (Christian Boolls), nemačkim ambasadorom na pobunjeničkoj teritoriji se susreli sa vodećim članom generalštaba OVK. To stoji takođe u vašoj knjizi, 5. marta. Da li je to tačno?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je tačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I da li tačno, takođe, to šta piše u vašoj knjizi, da ste tada dobili odgovor od Hašima Tačija da će on potpisati sporazum koji bude ponuđen u Parizu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, gospodin Tači tamo nije bio prisutan, ali on je nazvao i pružio mi uveravanja da se oni bliže odluci da potpišu. U osnovi, on je rekao da smatra da će biti u mogućnosti da potpiše.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je za sve ove razgovore znao pregovarač koji je predstavljao Rusiju, za ove razgovore koje ste vi imali sa njim, sa Tačijem i sa čelnicima OVK?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Gospodin Majorski je čisto rutinski u potpunosti informisan o mojim aktivnostima, baš kao što je važno i za njegove aktivnosti. Prema tome, on je isto tako lično nekoliko puta razgovarao sa Tačijem i sa drugim Albancima. I u tom prelaznom periodu između Rambujea i Pariza, gospodin Majorski je, koliko se ja sećam, bio u Moskvi pa nije mogao da učestvuje u tim razgovorima. Međutim, ambasador Bols iz predsedništva Evropske unije bio je, takođe, prisutan, kao što ste vi to, takođe, primetili.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A vi ste danas ovde rekli i to smo svi čuli da jugoslovensku stranu, da jugoslovenska strana nikako nije htela da prihvati prisustvo NATO snaga na Kosovu, ali da je OVK želeo samo tu soluciju, prisustvo NATO snaga na Kosovu? Da li je bilo reči u tim razgovorima sa Tačijem i čelnicima OVK nešto o tome? Da li je bilo reči nešto o tome i da li je bilo nekih obećanja?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa, bilo je sasvim jasno da je glavni zadatak tog sastanka od 5. marta na Kosovu bio da se pošalje jasna poruka kosovarima, kosovskom rukovodstvu, a osobito OVK da su stvari došle do kraja, da ako potpišu sporazum iz Rambujea, da će njihova vojna organizacija morati da bude raspuštena. I to je bila poteškoća tog sastanka od 5. marta. To su, naime, bili aktivni pobunjenici i vojni, paravojni teroristi, zovite ih kako hoćete. Njima je tada bilo jasno da će oni morati da predaju svoje oružje i svoje uniforme i zato smo mi želeli dati sasvim jasno do znanja, da ne bude nikakve zabune, da kad oni to potpišu, da će to značiti kraj OVK kao vojne organizacije. Zato je tu poruku bilo tako teško predati. Međutim, to je trebalo vrlo jasno dati do znanja kako bi se omogućio sledeći korak, a to su pregovori u Parizu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Samo još jedno pitanje u vezi sa tom temom. I da li je došlo do razoružanja OVK? I

šta, u stvari, znači Kosovski zaštitni korpus (Trupat Mbrojtese te Kosoves), koga taj zaštitni korpus štiti ako je NATO već bio na terenu?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Sporazum u Rambujeu nije obuhvatao, pazite, moramo razlikovati sporazum u Rambujeu i sadašnje rešenje koje je, naravno, gledano iz Beograda, manje pogodno. Naravno, nakon rata, dodao bih moje lično mišljenje sada, da je u vreme Rambujea, tada, tada je bilo predviđeno da se OVK potpuno raspusti. Međunarodne snage su predviđale da se OVK potpuno raspusti, a da se jugoslovenskim pograničnim snagama dozvoli da sprovedu suverenitet i na Kosovu. Znači, to je bilo zapisano i u sporazumu iz Rambujea, bilo je predviđeno nekih 2.000 ljudi. Međutim, naravno, nakon što se završio rat, to više nije bilo obuhvaćeno. Međutim, u ono vreme ponuđeno rešenje bilo je kristalno jasno. OVK se morala u potpunosti raspustiti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Vaša izjava koju ste dali istražiteljima Tribunala, časne Sudije, to je zadnja stranica iskaza gde se govori u trećem pasusu odozdo, o jednom problemu. Vi sta kazali ovde, gospodine Petriču: "Izgledalo je kao da Milošević ne očekuje da NATO bombarduje Srbiju". Na osnovu čega ste to ocenili?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Pa, naravno, to je bilo zasnovano na mom praktičnom iskustvu i na mojim bliskim kontaktima i na mom radu na tom pitanju. To je bilo mišljenje, ne samo moje, nego su ga delili i mnogi drugi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Takođe ste kazali, odmah u narednoj rečenici: "Verovatno je rizikovao da će NATO bombardovati dva ili tri dana, a onda popustiti i vratiti se za pregovarački sto". I to je bila vaša ocena, slobodna ocena?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: To je bilo široko rasprostranjeno mišljenje. Mišljenje koje je sada, gledano unatrag, očito bilo netačno.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li ste vi znali išta o tome, o planovima NATO, ako krene bombardovanje, dokle će ono trajati ili niste znali? Da ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Ne, ja ništa o tome nisam znao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Na trećoj strani, a to se tiče gospodina Štambuka, da je on vama rekao, to ste rekli: "Ako padnu NATO bombe, doći će do masakra na Kosovu". To smo čuli, objasnili ste. Ali ste rekli, u prvoj rečenici ispod toga: "Nije pobliže objasnio svoju izjavu". Dakle uopšte nije objašnjavao svoju izjavu. On nije rekao ništa decidno, ali ste vi zaključili ovo šta ste kazali danas i rekli ste tada da nije mislio na to da će bombe NATO dovesti do mrtvih na Kosovu. On ništa nije rekao, na osnovu čega ste vi zaključili ono šta ste danas kazali?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Mislim da je veoma jasno da sam ja imao utisak da je to šta je rekao značilo pokolj od strane jugoslovenskih i srpskih snaga MUP-a nad kosovskim Albancima, ali da bi bili fer, a to je jedan moj lični princip koji me rukovodi ovde prilikom mog iskaza i u mojim izjavama, dodao sam da gospodin Štambuk nije odredio ni na kakav način kvalifikovao tu izjavu i mislim da je to fer u odnosu na gospodina Štambuka.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali, vi vrlo dobro znate, ja neću to, onde je upotrebio reč "masakr", to ste vi posebno naglasili. Ja neću ničim da kvalifikujem ništa od svega onoga šta se dogodilo na Kosovu. Međutim, vi znate dobro da su, na primer, ne bih navodio ništa drugo, kosovsko-albanske izbegličke kolone kod Đakovice (Gjakove) 14. aprila pogođene NATO bombama, to je priznao NATO i bilo je 70 mrtvih.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, mislim da nam neće pomoći ako se budemo bavili tim pitanjem, to nema veze sa svedočenjem ovog svedoka. Ne, ne moramo. Vi ste ovde da biste nama pomogli. U redu, imate još jedno pitanje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ništa drugo mi nije cilj nego da Sud što bolje sagleda ceo problem. Meni je žao što ste mi sad uskratili nekoliko pitanja, no u redu, ja prihvatam uvek opomene onoga ko vodi postupak i to poštujem. Zadnje pitanje vezano je za izbeglice. Da li je vama poznato, gospodin Nojman (Klaus Naumann) je to potvrdio ovde, jeste, bežali su ljudi sa Kosova posle NATO bombi, odlazili sa Kosova, kako god hoćete, ali da li znate da je iz čitave Srbije, iz Vojvodine, iz Srbije, iz Beograda, da su ljudi napuštali, ili su bili u podrumima, ili su napuštali bežeći od opasnosti da se strada, bežali u sve države okolo i da je to, takođe, bio problem za Evropu? Da li ste to znali ili ne?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, znao sam za to. Takođe mi je bila poznata činjenica da su ljudi sa Kosova u ogromnim brojevima bežali zbog srpskih snaga koje su bile na terenu. Ja sam tokom intervencije NATO-a putovao u izbegličke logore oko i u blizini Skoplja, na drugim mestima, tamo sam bio i mogu da vam kažem da je izraženo vrlo jasno mišljenje o tome zašto su kosovski Albanci napustili svoju zemlju, svoju domovinu i kako je do toga došlo. I mislim da nema sumnje da apsolutna odgovornost leži na srpskim i jugoslovenskim snagama koje su u to vreme bile na teritoriji Kosova.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni sudija, nije mi odgovoreno na pitanje. Molim vas, da li...

SUDIJA MEJ: Ne, on je na to odgovorio što je temeljnije mogao i u onoj meri u kojoj je to bilo relevantno za njegovo svedočenje, zato što njegovo svedočenje se nije odnosilo ni na šta od toga. Gospodine Rajnefeld, da li vi imate neka pitanja?

TUŽILAC RAJNEFELD: Ne, ništa što bi proizlazilo iz dodatnog ispitivanja. Hvala vam, časni Sude, ali imam dva druga pitanja.

SUDIJA MEJ: U redu, dajte da se pozabavimo svedokom. Da li ste završili sa njim?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, ja sam završio sa svedokom, osim jedne stvari. Pitam se da li je, s obzirom na široko unakrsno ispitivanje po ovoj izjavi, da li optuženi želi ili da li časni Sud želi da se ta izjava uvede kao dokazni predmet?

SUDIJA MEJ: Da.

sekretar: To će da bude dokazni predmet Tužilaštva 236.

TUŽILAC RAJNEFELD: U redu, onda je to sve šta ja imam da kažem u vezi sa ovim svedokom.

SUDIJA KVON: Ako će izjava da se uvrsti u spis, molim vas da onda razjasnite pismo koje je priloženo uz izjavu. Ono nam daje nekakva kratka objašnjenja, da li je to pismo predsedniku?

TUŽILAC RAJNEFELD: Izvinjavam se za trenutak, nisam siguran, mislim da se tu radi o govoru koji je svedok spomenuo tokom svog iskaza, to jest o govoru iz 1997. godine. To je govor koji je održao Miloševiću onda kada je on uručio svoje akreditive.

SUDIJA KVON: Znači, to je sećanje ambasadora Petriča.

TUŽILAC RAJNEFELD: Nisam siguran da li se radi o njegovom sećanju ili se radi o štampanoj kopiji njegovog govora. Čini mi se da se on obraća gospodinu predsedniku, "gospodine predsedniče", "ekselenciju" i tako dalje. Dozvolite da to razjasnimo.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Petriču, ovo je pismo koje je priloženo uz vašu izjavu. Možete li da nam kažete šta je to?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Morao bih da vidim o čemu se radi, zato što ja taj govor već duže vreme nisam video.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Mislim da se govor daje i na originalnom nemačkom i na engleskom?

SVEDOK PETRIČ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ne znam da li onda to odgovara na pitanje časnog sudije i ne znam da li želite da se i govor priloži uz izjavu svedoka?

SUDIJA MEJ: U redu, mi ćemo da uvrstimo samo izjavu, a ne i govor. U redu, molim da se onda da broj dokaznom predmetu.

serketar: Broj 236, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Ambasadore, hvala vam što ste došli pred Tribunal da date svoje svedočenje. Ono je sada gotovo i možete da idete. Molim da sudijama priđe sekretar i viši sudski savetnik.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Datum koji se pojavio obeležičeno kao dan 70.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, samo još jedna kratka stvar. Kao što možete da vidite, bilo je nekih vremenskih rupa, gubljenja vremena, pošto nismo zasedali. Ja bih ovo uradio i ranije. Tokom svedočenja Aferdite Hajrizi (Aferdita Hajrizi) postojali su dokazi dati na kraju njenog svedočenja 26. aprila. Ona je dala dokaze koji razotkrivaju i identifikuju izvesne ljude za koje ona tvrdi da su odgovorni za smrt njenog muža, majke, sina i svekrve i ona ukazuje Sudu, mislim tokom unakrsnog ispitivanja, da su ti ljudi bili sudski gonjeni za te zločine. Mislim da je sudija Kvon (Kwon) tražio da Tužilaštvo obezbedi kopije tih dosijea. Mi smo to učinili sada i predajemo sudu sve fajlove u vezi sa tim, prilažemo kao dokazni materijal.

SUDIJA MEJ: Izložićemo i razmotriti to.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Da li postoji neki zajednički broj u tom svedočenju, ako neko ima?

TUŽILAC RAJNEFELD: Verujem da ću biti u stanju da sugerišem određen broj dovoljno brzo. Gospodin Najs ima neke druge razloge da se obrati Sudu, dok mi tražimo broj. Da, 115A.

SUDIJA MEJ: Hvala, onda će da budu priloženi kao broj 115A. Možete da mu date.

TUŽILAC RAJNEFELD: Nije tu poslužitelj, ali kopija na vrhu je original, a zatim imate veći broj kopija.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, postarajte se da optuženi dobije, žao mi je što vam stavljam tu obavezu, ali molim vas da budete sigurni da je on dobio kopiju izjave Sandre Mičel.

TUŽILAC NAJS: Da. Mi smo mislili da mu je uručena preko Sekretarijata (Registry), to je način na koji mi uvek moramo da komuniciramo i da to obavljam i da...

SUDIJA MEJ: Moguće...

TUŽILAC NAJS: Možemo li da prosledimo kopije optuženom tokom dana po sekretaru?

SUDIJA MEJ: Bilo bi dobro da da prođete proceduru sa njim i da se on pripremi.

TUŽILAC NAJS: Svedok će proći kroz proceduru 92bis i biće spremna da da svoj iskaz sutra ili u četvrtak, kako je i bilo predviđeno po originalnom rasporedu. Časni Sude, mogu li da se pozabavim sa još dvema stvarima na otvorenoj sednici i još nečim na vrlo kratkoj privatnoj sednici? Prvo, na otvorenoj sednici. Pravilo

68 znači da ćemo asistirati, imati saradnju i sa prijateljima suda i sa saradnicima optuženog, ako im on da instrukcije ili im dozvoli da sarađuju. Do sada oni nisu dolazili kod nas sa ikakvim indikacijama da su dobili instrukcije. Ukoliko on odluči da sarađuje na tom nivou, to će da bude od pomoći, a pomoći će i njemu. Mi bismo na tome bili zahvalni. Ako on misli da ne može, onda ćemo mi morati da donesemo najbolju moguću odluku uz pomoć amikusa, ali ta odluka onda neće imati prednost uputstva datog od strane optuženog. Na sličnu temu, Pretresno veće se seća da sam prošle nedelje podsetio Sud na proces kroz koji se prošlo na jednom drugom suđenju da bi se ubrzalo prevođenje na engleski i tu je korišćen i Univerzitet u Novom Sadu. Ovo nije stvar za optuženog u smislu da li on sarađuje ili se protivi, ja samo objavljujem sledeći uputstva Suda od prošle nedelje, da ćemo imati prevedena dokumenta, prevedena na opšti način, kada god to budemo mogli, da bismo ubrzali proces. Iz ove tišine izvlačimo zaključak da optuženi na to nema prigovor. Očigledno ga danas ne inspirišem da govori. On može da se podseti šta je u transkriptima sa prošlonedeljnih sednica i može da stavi primedbe ako želi, ali mi sada idemo dalje. Možemo li da odemo na privatnu sednicu za minut?

SUDIJA MEJ: Da. Imamo li kopije izjave koje sam tražio?

TUŽILAC NAJS: Da, upravo stižu.

SUDIJA MEJ: Da, idemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)